

ماتہ آئینہ

(د افسانو مجموعہ)

لائق زاده لائق

ليونى ته چا وئيل چي، ژوندون خه دے،
په خدا شو وئيل، ماتہ آئینہ، دہ

Ketabton.com

کتاب پېژندنه

- * نوم _____ ماتہ آئینہ (افسانې)
- * ليکوال _____ لائق زادہ لائق
- * د چاپ کال _____ جون ۲۰۰۹ء
- * شمېر _____ ۱۰۰۰
- * بيه _____ سل روپۍ (۱۰۰)
- * ټاټېل _____ بخش سنز جنگي محله پېښور
- * کمپوزر _____ ارشاد خان (پښتو اکېډيمی)
- * چاپ ځائے _____ ضياء سنز پرنټيرز پېښور

خوړونکي :- د پښتونخوا د پوهنې ديره پېښور

د ملاوېدو درک

- ⊗ يونيورستي بک ايجنسي خېبر بازار پېښور ښار
- ⊗ دانش کتابتون محله ډهکي نعلبندي پېښور
- ⊗ د پښتو اکېډيمی د کتابونو دکان پېښور يونيورستي
- او ددې ترڅنگه د کتابونو هر لوی دکان

زما دغه ساندي ساندي فکرونه

د

خدائے بخنبلي راحت زاخبلي ، خدائے بخنبلي مير مهدي شاه مهدي ، خدائے بخنبلي قلندر مومند ، خدائے بخنبلي امير حمزه خان شنواري ، خدائے بخنبلي ارباب رشيد احمد خان د محترم اجمل ختک ، د محترم گل افضل خان ، محترمي زيتون بانو او محترمي سلمی شاهين په درنو نومونو چا چي پښتو افسانه د سيالو سياله کره

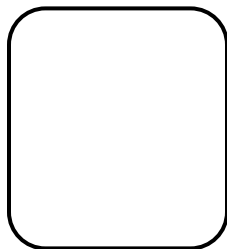
او

د نني دور د بناغليو پروفېسر اسير منگل ، ډاکټر زبېرت حسرت ، بناغلي عنايت الله ضياء ، ډاکټر عرفان ختک او محترمي سيده حسينه گل په خوږو نومونو چي د افسانې د استاذانو په رنگونو کښي د نوؤ نوؤ لارو لټون کوي .

په درناوي

لائق زاده لائق

جون ۲۰۰۹ء

اعزاز

گرا نو مینہ والو ----

کہ ہر خوزما تعلق د پښتو د مردم خیزی خاوری، درہ آدم خیل،، سرہ دے۔ خوزما د ژوند زیاتہ برخہ د خپلی خاوری او خپل کور کلی نہ لری په متحده عرب امارات کښی تېره شوې ده۔ بیا هم د خپل وطن او خپلو خلقو سرہ مینہ هر وخت زما په زړه او ذهن کښی ژوندی پاتی ده او ژوندی به وي۔ د شعر و ادب سرہ زما د ورکو والی سرہ مینہ پاتی شوې ده او ---- دې مینې، دې تعلق ---- ماتہ، فنکاری،، او خود لہ۔ ما ل شعوری طور د دې صدی د لئو فنکار، خیال محمد،، نہ اثر اخستے دے۔ او بیا چي کله ما د استاد غلام علي زوي بناغلي ارشد علي په تړون د لائق زادہ لائق سرہ اولیدل --- نو داسې داسې احساس راتہ اوشو لکه چي دوئي زما نہ ورک وو۔ زه کہ هر خو کوشش او کرم خود بناغلي لا ئق زادہ لائق د شاعری، د هغه د عاجزی، د هغه بی غرضی او د هغه بی کچه خلوص احاطہ په لفظونو کښی نشم کولے۔ زه

چې د دوئي غزلې د دوئي سندرې لولم نو داسې گڼم لکه چې
دا هر څه ئې هم زما دپاره ليکلي دي۔

د لائق زادہ لائق شاعري ددې دور ، ددې وخت مکمله
ترجماني کوي او دغه وجه ده چې د ددې فکر په ټوله
پښتونخوا څه چې په ټوله نړۍ کښې مشهور دے۔

،، ماتہ آئینہ ،، که د افسانو مجموعه ده خوبيا هم په
دې باندې د لائق زادہ لائق شاعرانه رنگ غالب دے او په دغه
شاعرانه او فلسفيانه رنگ کښې هر څوک خپل خپل مخ
ليدے شي۔

ما دپاره دا اعزاز بس دے چې زه په خپل دوستانو
کښې دا ،،لوتے انسان،، هم لرم۔ زما دا دعا ده چې د دوئي
دغه ادبي هلې ځلې دې لانورې هم پياوړې شي۔ چې پښتانه
ليکوال ، پښتانه فنکاران ترې استفاده کوي۔ زه درنه د لائق
زادہ لائق هم په دې شعر اجازه غواړم چې :-

خبر که زه خفه شم خوياران دې خفه نشي
خدايه دا مې سوال دے يو انسان دې خفه نشي

په مينه او افتخار

محمد عباس خان

شارجه، متحده عرب امارات

خپله افسانه

زه چې کله کله یوازې ناست یم نو سترگې پټې کړم او د خپلو ناقراره فکرونو په جلب کېنې تر ډېره لرې لرې پورې لاړ شم. او بیا زه یوې داسې دنیا ته اورسم چرته چې ،ژوند ، د مینې او سکون سندرې وائي چرته چې د یو بې وسه او بې کسه ، مینې ، ، یوه سلگۍ هم په ټول کائنات کېنې زلزلې راولي - چرته چې نه څوک د حالاتو او وختونو ، جبر ، ، پېژني او نه څوک د ظلم او زیاتې د تصور سره آشنا وي. دلته د فطرت په غېږه کېنې ښکلاګانې او ښائستونو یو بل له جوختې غاړې ورکړې وي. دلته د محرومۍ تصور کول هم ډېره لویه ګناه

گنله شي - زه د يوې وړې ذرې غوندې په دغه بڼكلاگانو كښې
 اوتر اوتر گرځم او بيا مې دغه لېوني فكرونه نور هم لړې بوځي
 دومره لړې چې زه د خپل ځان نه هم ورك شم - زه او زما ځان د
 يوبل په تكل كښې سرگردانه گرځو - او بيا چې كله زه د
 ,,لاشعور،، نه د ,,شعور،، په درشل قدم ږدم نو تيندك
 وخورم او دغه تيندك سره مې سترگې او غږېږي شي چې گېر
 چاپېره وگورم نو هر خوا د ظلم او وحشت لمبې بلې بڼكاري -

په دغه لمبو كښې د يو بې وسه او ناقراره ژوندون وړې
 وړې سلگۍ ،، سپريتوب ،، په چپه خوله اوري - د حالاتو د جبر
 د لاسه د مئينانو د ژوبل ژوبل زړونو هره يوه څرېكه زما د زړه
 تل ته رارسي او بيا چې زه كله د نيمگړو نيمه خوا ارمانونو په
 ورانه هديره كښې ځوړند سر ولاړ ملامته ،، احساس ،، ته
 وگورم نو د خيالونو او فكرونو لړې مې تار په تار شي - زما د
 ,,امېد ،، آئينه په زمكه راپرېوځي او سره د راپرېوتو توتې توتې
 شي -

زه په دغه ماته ،، آئينه ،، كښې ځان ته وگورم ځان راته
 توتې توتې بڼكاره شي د خپل ځان نه او پرېرم د هر وېښته نه
 مې خوله روانه شي زه په رپېدونكو لاسونو قلم راواخلم دا هر
 څه وليكم - څوك ورته شاعري وائي او څوك ورله د افسانو نوم
 وركړي - خوزه د شاعري او د افسانه نگاري د رموزو سره

یادگیرنہ

ددې افسانو ټول کردارونه فرضي دي که

کوم کردار یا کومه واقعه د چا د کردار یا د

ژوند د رښتنې واقعي سره مناسبت لري نو

دا به قطعاً يو اتفاق وي ځکه چې ليکوال د

ټولني خبره کوي د چا د ذات نه.....

لائق زاده لائق

جون ۲۰۰۹ء

ترتیب

۱۲	تندرونہ	*
۲۰	ماتہ آئینہ	*
۲۵	د شپہ سیورے	*
۳۱	ما معاف کرہ	*
۳۷	شناختی کارہ	*
۴۱	تیتہی سترگی	*
۴۵	خادر	*
۵۲	لیکوال	*
۶۵	خیالے	*
۷۲	تہینکس گاد	*
۷۷	اخبار	*
۸۱	تصویر	*

۸۸	قتل	*
۹۴	استاذ گھاڑے واپس کرہ	*
۱۰۰	اوچے اوہنکے	*
۱۰۵	اخري خط	*
۱۱۴	انصاف	*
۱۲۰	پہ تول پورہ	*
۱۲۷	مور	*
۱۳۲	د کور غل	*

تندرونه

د گل مرجانی په سترگو کبني ناقلا ره اوبنکې تلې
راتلې . هغې ته نه خو د شپې د توري تيارې احساس ؤ او نه د
موسم د ناکړدو نه خبر وه . نه ئې د اسمان په برېښنا څه کار ؤ او
نه ورسره د ځان فکر ؤ . خو چې کله به ئې په لرې واورينو څو کو
د تندر د پرېوتو اواز واوړېدو نو اسمان ته به ئې د حسرت په

نظر وکتل او داسې به ئې محسوسه کړه لکه چې دغه تندر و نه د هغې په زړه پرېوځي -

هغه د خپلې خیمې نه بهر ولاړه وه - کله به چې د اسمان برېښنا د خیمو په کلي خوره شوه نو گل مرجانې ته به خاموشه او خالي کوڅې تر نظره شوې په هر لوري چپه چپیا خوره وه - خود هغې روح ناقلاړه ؤ کله به ئې اسمان ته کتل او کله به ئې په لنډ نظر خپلې خیمې ته کتل چې پکښې د لالتین تته ریا خوره وه د گل مرجانې څوارلس کلن زوئې ،، شین گل ،، د موسم نه بې پرواه په ژور خوب اوده ؤ خود هغې ماشومه لور ،، وږمه ،، لاهغسې وینه وه - گل مرجانه د څه سوچ کولو نه پس په درنو قدمونو خیمې ته راغله په خپلې لور راتیتیه شوه او په تندي ئې ښکل کړه خود ،، وږمې ،، تبې لاوس هم د کمېدو نوم لانه اخستو - د هغې په سترگو کښې د بې وسې اوبښکې لړۍ شوې - ځان سره پټه پټه وژړېده - هغې خپلې ماشومې لور ته څه وئیل غوښتل چې بیا ئې د تندر د راپرېوتو اواز واوړېدو اوبښکې ئې په خپل خیرن شلیدلي پیڅکي اوچې کړې - او بیا د خیمې نه بهر راووته - اسمان ته ئې وکتل او د وریځو زغلیدو سره د هغې فکرونه هم په شا وزغلبدل - هغې ته یاد شول چې ،، سید اغا ،، به هغه په ورکوټوالي څومره چیرله او چې کله به ئې ورته د واده خبرې وکړې نو دا به وشرمېده او ورته به ئې

وئیل چي د ،، ماما زويه ، ، ما سره دا خبري مء كوه - د ژوند هېخ پته نه لگي ، ، او بيا هغه ورځ هم راغله چي گل مرجانه د سيد اغا كور ته په سره ډولي كښي راغله - په هغه ورځ گل مرجانه څومره خوشحاله وه دومره چي هغې ئي تصور هم نه ؤ كړي -

د واده نه پس به چي اغا سحر وختي دفتر ته لاړو نو گل مرجانه به ورته تر مابنماه پوري په دروازه كښي ولاړه وه - او چي تر څو به اغا كور ته نه ؤ راغلي - گل مرجانې به گوت اوبه قدرې هم نه څښلې - اغا خو څو څو ځله پوهه كړه چي ،، لېوني زه خو په دفتر كښي ډېر څه وخورم وڅښم ته ولې داسې ځان وږي تږي ساتي ، ، گل مرجانه به ورته په خندا شوه او ورته به ئي وئيل چي ،، د ماما زويه تانه بغبر مي هېخ شي ته هم زړه نه كېږي اغا به د مينې په ډكو سترگو گل مرجانې ته وكتل او بيا به دواړه د خندا نه شنه شول -

او بيا چي كله د گل مرجانې غېږه په شين گل ډكه شوه نو مينه نوره هم سېوا شوه - گل مرجانې ته هغه شپه هم ياده شوه چي كله اغا ساه نيولې كور ته راغے او گل مرجانې ته ئي ووي چي ،، زمونږ په پاكه خاوره استعماري قواؤ قدم ايښي دے - د ترور لوري اوس وطن ته د قرباني ضرورت دے - ته راته ووايه چي زه څه وكړم - د گل مرجانې په سترگو كښي غټي

غٹیپ اوبسکی راغلی۔ زپہ ئی بی اختیاره غوندی ودانگل او په رپدونکو شونہو ئی اغا ته ووی۔ د ماما زویه زہ پبنتنه یم زما په رگونو کبسی هم د ننگیالی پلار وینه زغلی۔ په دی جهاد کبسی ما د خان نه بیله مہ گنه۔ اغا یوه اوږده ساه رابنکله لکه چې زپہ نه ئی ډپر لوتی بوج سپک شوی وی۔ بیائی په خپلو شونہو ژبه رابنکله او په نبتی اواز کبسی ئی ووی ، د ترور لوری ستا جدائی ډپره گرانه ده ، خوددی نه بغیر بله لار نشته چې تا او شین گل نورو مهاجرو سره یو خائے پاکستان ته لار شی۔ فکر مہ کوه زہ به هم ډپر زر درشم۔ ډپر زر ، ، دائی ووی او مخ ئی بل خوا وارولو۔

گل مرجانی ته هغه ورخ هم یاده شوه۔ چې سید اغا هغه یوی قافلې سره ملگری کره۔ گل مرجانی مخ په دواړه لاسونو کلک نیولے ؤ او چې کله ئی صبر جوابی شونو په بق بق وژرېده قافله د کوزې پبنتونخوا په لوری روانه وه۔ سید اغا د لاس په خوزولو هغی ته په مخه بڼه وئیل او گل مرجانی خپل گران افغانستان ته په اخري نظر کتل او وړو وړو سلگو سره ئی وئیل ، ، زما د پلار نیکه وطنه په خدائے دی سپارم ، ، ۔

گل مرجانه خپل زوی شین گل سره پبڼمور سره نزدی یو کیمپ ته راغله۔ د ډپرو منتونو او زارو نه پس ورته یوه خیمه ورکړی شوه او هغی ایله د سکون ساه واخسته۔ د راشن دپاره

ئې روزانه د متعلقه واکمنو ستغې سپورې اورېدې خو په زړه
ئې زغم تېرولو۔ د هجرت په څلورمه مياشت ئې لور وشوه ۔
،، وږمه ،، چې ايله د دريو کالو شوه نو د مور نه ئې د پلار
پوښتنې شروع کړې ۔ خو گل مرجانې به هر ځل هغې له دلانسي
ورکولې او د شپې به ئې ورته د اوده کېدو نه وړاندې د پلار
قيصې کولې ۔ وږمې به د مور په غېږ کېنې سر ايښودے و او د
خپل بابا په فکر کېنې به اوده شوه ۔

گل مرجانې د اسمان په مخ وريځې څارلې او د ماضي
ددغه يادونو په جلب کېنې دومره لرې تلې وه چې ځان ترې هم
ورک و ۔ د هغې په سپين مخ تودې تودې اوښکې يو بل پسې
زغلبدې ۔ چې ناگهانه ئې په اوږه چالاس کېنودو ۔ هغه
وبوږنېده او چې په وار خطايي ئې مخ شاته راوړولو نو
خوبولې شين گل ولاړ و ۔ گل مرجانې زر زر خپلې اوښکې اوچې
کړې او په غريو نيولي اواز کېنې ئې ووي ،، بچيه ته ولي وينس
شومے ئې ،، ، مورې دا تپوس زه تانه کوم چې په دې نيمه شپه
کېنې ته د خيمې نه بهر په اسمانونو کېنې څه لټوي ،، شين
گل په ژور نظر مور ته وکتل ۔ سيلی ۔ نوره هم سپوا شوه ۔ گل
مرجانې زوي له هېڅ جواب ورنه کړو ۔ او په درنو قدمونو د
،، وږمې ،، خواله لاړه ۔ لس کلنې ماشومې ،، وږمې ،، سترگې
وغړولې ۔ مور په تندي ښکل کړه او شين گل پوهه شو چې مور

مې د وږمې د تبې دلاسه سرگردانه ده - زر زړې خپل خادر
 راواخستو او چې کله د خيمې نه بهر وتو نو مور د پلو نه
 راونيوؤ ، په دې نيمه شپه چرته خې ، ، مور ترې په هېبت
 پوښتنه وکړه ، زه ورځم چې د خور دپاره څه دوائې راپيدا
 کړم ، شين گل ساه نيولي ووي گل مرجاني يو سوږ اسوبلې
 وکړو - شين گل ئې خپلې خوا ته رانزدې کړو - او په ژرغوني
 اواز ئې ووي چې ، کم عقله په نيمه شپه دوائې چرته ده ، ،
 هغې په يو لنډ نظر وږمې ته وکتل او بيا د يو ساعت دپاره فکر
 يوړه - هغې شين گل ته د ډېر سوچ نه پس ووي ، ته د وږمې
 سره کښېنه زه دا د مے راځم ، ، شين گل به څه وئيل چې مور ئې
 په شغ د خيمې نه ووته او شين گل غلے ولاړ پاتې شو -

د اسمان برېښنا نوره هم سپوا شوه - د باران څاخکي
 ورو ورو سپوا کېدل او گل مرجاني د اسمان په برېښنا کښې د
 خپل نامعلومه منزل لارې لټولې - هغه چې کله د مقبرې خوا ته
 ورسیده نو پښه نيولې شوه - هغې داسې محسوسه کړه لکه چې
 په اوږو باندي ئې يو دروند اسماني بوج راپرېوتے وي - گل
 مرجاني د اسمان په برېښنا کښې قبرونو ته وکتل - هغې ته په
 قبرونو ولاړې شنې او سپينې جنډې داسې ښکاره شوې لکه
 چې دې پورې خاندي - هغه په يو ځائ اټاله ودرېده -

دغه ساعت په لرې غرونو یو بل تندر راپرېوتو او دغه تندر سره چې په قبرونو کومه رڼا خوره شوه نو گل مرجانې پکښې خپل سید اغا هم ولیدو . چې سپینې جامې ئې اغوستې وې او د خدا نه شین د گل مرجانې په لور را روان ؤ . د گل مرجانې په ټول وجود وېبسته نېغ ودرېدل . چې کله به اسمان وبرېښېدو نو هغې به سید اغا هم د خدا شین لیدو . او چې کله به تیاره خوره شوه نو سید اغا به په دغه تیارو کښې ورک شو . څه ساعت تېر نه ؤ چې د لالتین یوه تته شان رڼا په دغه ځول کښې ښکاره شوه . گل مرجانه نوره هم خوله خوله شوه . رڼا د هغې خواته نزدې راغله . هغه شین گل ؤ په وارخطایی ئې مور ته ووي موري! زر واپس شه په وږمې څه چل شوم دے .

گل مرجانې چې یو ځل بیا د مقبرې لور ته وکتل نو داسې ئې محسوسه کړه لکه چې سید اغا د مړو په خنداگانو کښې ورک شوم وي . په درنو قدمونو خیمې ته راورسیده او بیا چې د لالتین په تته رڼا کښې په وږمې رابښکته شوه نو وږمې ورو غوندې سترگې وغړولې او دومره قدرې ئې ووي ،،موري بابا به مې کله راځي ،، هغې ،، وږمه ،، خو څو ځلې ښکل کړه سترگې ئې د اوبښکور اچې شوي او څه جواب ته ئې خوله جوړوله چې د خیمې نه بهر ئې د سید اغا خدا واړیده

هغې په وار خطايي کښې شاته وکتل او چې بيا ئې مخ وږمې
ته راگرځولو نو د وږمې سترگې وازې پاتې شوې وې. لکه چې
د خپل ناليدلي پلار د راتلولارې ته گوري.

تۀ رانغلې زۀ داستا په انتظار ووم
په ککو کښې مې ارمان شو سترگې سترگې

ماتہ آئینہ

لکہ د نور کلہ پہ شان دا ہم د لاهور یو عام مازیگر
ؤ۔ تہول بنار پہ لوگو کنبی پتہ ؤ۔ ولې د شاہی جومات پہ لوپو
منارو لاوس ہم د شفق رنگونہ واضحہ بنکار بدل۔ ددغہ
رنگونو پہ سیوری کنبی چا پہ خوند خوند د قرآن پاک تلاوت
کولو او شوک د مازیگر د نمائحہ نہ پس د امام صہب خبرو

اور بدو ته غلي ناست وو۔ بلخوا جومات سره په ډېره لږه فاصله کښې د ,, شاهي محلي ,, خنداگانې هم واضحه اورېدې شوې۔

چې څنگه څنگه د ورځې په مخ د تورې شپې تور څادر خورېدو نو د گونگروگانو شرنگا سره خنداگانې نورې هم سپوا کېدې۔ خودا څه نوې خبره نه وه۔ شاهي محلي د ډېرو کلونو راسې د ژوند دا تماشي ليدلې وې۔

,, ضمير گل ,, به د هغه ورځې نه هر مازيگر په شاهي محلي کښې ځوړند سر روان ؤ۔ کله نه چې هغه د خپل کلي نه لاهور ته راغله ؤ۔ نو د ډېر کوششونو نه پس ورته معمولي غونډې نوکري په لاس ورغلې وه۔ هغه د شاهي محلي نه څو قدمه قبلي اړخ ته يو کوارټر په کرايه نيولې ؤ۔ دغه کوارټر که هر څو تنگ ؤ خو چې ضمير گل به ورته د ماښام په خره کښې سترې ستومانه راغې او په کت کښې به خور وور پرېوتو نو داسې به دمه شولکه چې د مور غېږه کښې ئې سر اېښودې وي۔

ضمير گل د شاهي محلي د ,, ادا بو ,, نه ښه خبر ؤ خو غريبې ئې لويه مجبوري وه۔ او ددغه مجبوري د مخه هغه په خپله وره کمره کښې يو اړخ ته د خپلې ,, مينې ,, عکس لگولې ؤ او بل اړخ ته ئې يوه ,, آئينه ,, لگولې وه چې ضمير

گل به ور کنبی کله کله د خپلې جل وهلې ځوانی څارنه کوله او چې کله به ئې د زړه تارونو د شاهي محلې نغمه وچپرله - نو ضمیر گلابه د خپلې ،،مینی،، عکس ته وکتل - خپلې حیا او پښتو به ورله سترگې ښکته کړې او ضمیر گل به زر غوړونو ته گوتې یوړې ،،توبه خدایه توبه ،، هغه به د ځان سره ووي -

دا د هغه د کلونو معمول ؤ خونن د هغه زړه ډوب ډوب کېدو د خپل کار نه وختي راووتو او تر ډېره ناوخته په شاهي محله کنبې سترې سترې گرځېدو - کله به د خورو اوربلونو تماشې ته ودریدو کله به ئې د گونگروگانوشپنگا سره د زړه درزا سپوا شوه او کله به ئې د شاهي محلې غټ خیتو د لالانو ته په ژور نظر لاندې باندې کتل - د هغه ذهن ته به ډېر داسې سوالونه راغلل چې د جواب په چل به ئې نه پوهېدو -

د ماښام تیارې په خورېدو وې او ضمیر گل ساعت پس خپل کوارټر ته اورسېدو - هغه په مات زړه د کوارټر دروازه خلاصه کړه - او د خور اسمان لاندې په کت کنبې داسې خور وور پرېوتو چې پېزار ویستو ته ئې هم خیال نه شو - په اسمان کنبې ستورو پټ پټانې شروع کړي وو - ضمیر گل دغه ستورو پسې سترگې گرځولې شپه په غزیدو وه خو ضمیر گل له بیخي خوب نه ورتلو - هغه بیا بیا اړخونه بدلول - د څه ساعت دپاره ئې یو ځل بیا اسمان ته وکتل - هلته وریځې یو بل پسې

زغلبدي اوضمير گل داسي محسوسوله لکه چي ٿول اسمان
 په مندو شوم وي - بيا وريخو په دغه مندو کبني يوبل
 له جوختي غاري ورکري او گتيان گتيان د ضمير گل د سر
 د پاسه جرگه جرگه شوي - د هغه ساه ډوبه ډوبه شوه - مري ئي
 ونښته -

» وريخي ، ، د هغه په ذهن کبني الول کبدي هغه
 راپاخېدو دوه دري گوته اوبه ئي په ډېر زور د مري نه تيري
 کري - او بيا د شپي په توره تياره کبني په درنو قدمونو بهر
 ووتو - هغه ته د کوارټر د بندولو خيال هم راغی او لږه شيبه پس
 په داسي حال کبني کوارټر ته واپس راغی چې » د زړه درزا ، ،
 ئي نوره هم سبوا شوې وه - د هغه په هر رگ کبني زلزله وه - د
 تندي خوله ئي اوچه کړه او بيا نېغ کمرې ته ننوتو هغه په
 » آئينه ، ، کبني د ځان کتو دپاره لکه بت اورېدو خو ، ، آئينه ، ،
 په مينځ بيله شوه - ضمير گل خپل ټوټي ټوټي مخ ته نه شو کتلې
 ساه ئي راماته شوه او په وارخطايي ئي ، ، عکس ، ، ته مخ
 راواړولو - ، ، عکس ، ، هم ضمير گل سره سترگي ونه لگولې
 شوې او په درز پر مخي راپرېوتو - ضمير گل په درنو قدمونو
 ، ، عکس ، ، ته نژدې ورغلو - په رپېدونکو لاسونو ئي عکس
 راپورته کړو او چې کله ئي د عکس سترگو ته وکتل نو د خولې

نہ ئی بی اختیارہ کریکہ ووتہ حکہ چہ ،، عکس ،، ٲول پہ وینو
کبئی لہلے شوے ؤ۔

چہ مہ د فکر آئینہ ماتہ شوہ
اوس بہ د خان تصویر پہ خہ کبئی گورم

د شپي سيورے

توله ورخ واورې وريدلې وې خود اسمان په مخ لا اوس
هم توري او گوري وريخې گرځېدې راگرځېدې . کله کله به
اوبنان اوبنان يو خوا بل خوا روانې شوې او په مينځ کښې به
ئې سپوږمۍ داسې مخ رابنکاره کړو لکه د ډېر عمر سترونده
پښتنه چې د دروازي په چوند کښې مخ رابنکاره کړي . شپه

یخہ وہ او د سپورمی۔ پہ تته رنا کنبی گبر چاپبرہ غرونہ داسی
 بنکار بدل لکہ چہ د سپینو واؤرو لوائے لوائے بتان د خاموشی۔
 پہ ژبہ یوبل تہ ډبر څہ وئیل غواری۔ چہ شپہ پہ غزیدو شوه نو
 ورسره نری نری یخہ سیلی۔ راوالوتہ۔ خو ساعت تیر نہ و چہ
 ددغہ سیلی۔ رفتار پہ سپوا کبدو شو او بیا دومرہ سپوا شوه
 چہ د ځول شکل ئی اختیار کرو۔ تورو او گورو وریځو یوبل له
 نوری ہم جوختی غاری ورکری۔ گبر چاپبرہ داسی نوره تیاری
 خوره شوه چہ د ژمی شپہ ترې ہم ویریدہ۔ او چہ کلہ به سیلی۔
 د کلي پہ کورونو کنبی چورلک وخورو نو د تاخونو لوبنی به په
 زمکہ داسی راغورز بدل چہ اواز به ئی تر لری لری پوری
 اوریدے کبدے شو۔ د کلي سپو به د اسمان بر بنیدو تہ و غیل
 خو یخنی۔ به ورله زر خولپي تپي کری۔ کلہ کلہ به چرتہ لری د
 ونو د بناخونو د ماتبدو او د کچه د پوالونو د غورزبدو اواز ہم
 راغے۔ خونہ پہ ځول او طوفان کنبی کمے راتلو او نہ فطرت د
 چا د جونگرو پہ ورا نبدو ملالہ و۔ څہ ساعت پس سیلی۔ سرہ د
 باران غت غت څاڅکی داسی کارۍ وارۍ راپربوتل۔ لکہ چہ د
 ډبر زغم او صبر نہ پس د یو مئین په مخ ناقرارہ اوبسکی کری
 وږی روانی شی۔

په دې ځول او طوفان کنبی سیالہ د ځان نہ بی پروا د
 لویی مقبری په بن کنبی د لوائے چنار ونی لاندې ولاړه وه۔ سیلی۔

د بن ٿولِي وني ٿپل ناٿپل کولي او کله کله به ٿي د سيالي د مخ نه خادر هم پورته ڪرو. - خو هغي به خادر په سر سم ڪرو او په توره تياره کبني به ٿي تور اسمان ته وکتل. - چي کله به د سيالي زور سره د بن د ونو شور په فضا گانو کبني خوریدو نو سيالي به داسي محسوسوله لکه چي هغوي هم د چا په بي وسي ٿرا کوي. -

هغي به دغه ٿرا اوربده او ورسره به ٿي په سپين مخ د حسرت او ارمان اوبنکي لري کبدي. - چي شپه نوره هم وغزبده نو د مقبري په مېنخ کبني يوه رڼا بنکاره شوه. - سياله وبورنېده رڼا ته ٿي په غور وکتل. - رڼا په دغه ځول او طوفان کبني څه ساعت په ځائ ولاړه وه. - او بيا د هغي په لور را روانه شوه. - په رڼا پسې شاته يو سيورے را روان ؤ. - ځول دنيا په مخه اخستي وه. - او سياله دغه سيوري ته فکر وړي وه. -

رڼا چي کله د چنار لاندي له راغله نو د سيالي نه په څه فاصله باندي ودریده. - ولي سيوري لاوس هم د مقبري په ونو کبني د سيالي په ټال جوتي خوري. - سيالي ساه رابنکلي وه. - ولي په خپلو وړو سلگو ٿي اوس هم لاس نه رسېدو. - ته څوک ٿي، ، سيوري پوښتنه وکړه. - د سيالي ټول وجود وبورنيدو. - په يخه يخني کبني ٿي په تندي توده توده خوله راماته شوه. - په رپېدونکو شونډو ٿي ووي، ، زه --- زه سياله يم د خان بهادر

لور،، سیوری یو اوږده ساه رابنکله او سیالی د هغه د ساه گرمي محسوس کړه. په دې ځول او طوفان کښې دلته څه کوي،، سیوري بیا پوښتنه وکړه. سیاله ټوله خوله شوه. بې اختیاره ئې د خولې نه وختل،، زه په... زه په خپل گل باچا پسې راغلي يم،، څوک گل باچا... د چا گل باچا،، د سیوري په لهجه کښې تجسس و. وار خطايي وه.

سیالی نه غوښتل چې وړاندې څه ووايي خو ناقراره سلگو ئې د زړه خبره خولې ته راوسته هغې په غور سیوري ته وکتل او بیا ئې ټوله قیصه بیان کړه. هغه قیصه، کومې چې د سیالی ژوند ناقراره کړم و. او ځان ورته مجرم ښکارېدو. د هغه گل باچا قیصه څوک چې په سیالی مین و. خو غریب و او ځکه نو چې کله د خان بهادر خان زلمه زوئ د هغې د مینې په دنیا شکمن شو نو د داسې ځول او طوفان په شپه ئې په چارو توتې توتې کړم و. او د هغه لاش ئې بیا د کلي لوتلې نهر ته اچولې و. خو د قاتل پته ئې ځکه نه وه لگېدلې چې د کلي په تانې کښې د هغه د بودا او غریب پلار د خبرې اورېدو دپاره هېڅوک هم نه وو. دا راز صرف او صرف سیالی ته معلوم و. خو غږ ئې ځکه نه شو کولې چې په کور کلي کښې ئې د پلار نیکه په لمن داغ لگېدو.

د گل باچا د مرگ نہ پس به چي کله هم د ځول او طوفان شپه وه نو سياله به مقبرې ته راتله او ترنيمو نيمو شپو به د لوئي چنار د ونې لاندې ولاړه وه - او د خپل ارمان په مزار به ئې اوبنکې تويولې - سيالې چې د گل باچا د اخري سلگو قيصه کوله نو پخپله هم سلگو نيولې وه - خو چې زړه ئې راډک شو نو بق بق په ژړا شوه - د هغې ژړا سره اسمان ډېر زيات وېرېښېدو او د سيالې سترگې د سيوري په مخ پرېوتې - د هغه گرېوان شلېدلې ؤ - د هغه سر سرتور ؤ او د ږيرې وينتۀ ئې گله ډو ډو - په يولاس کښې ئې رڼا نيولې وه او په بل لاس ئې خپلې اوبنکې اوچولې -

د سيالې خوله وازه پاتې شوه - بيا ئې په وار خطايي ووې - ،، بابا ته خو هم ژاړې ولې ،، سيوري به لاشۀ جواب ورکولو چې ځول او طوفان نور هم سپوا شو - ورسره د باران کږې وږې شيبې هم راغلې - په مقبره کښې د ونو د خانگود ماتيدو او دمړو د خنداگانو اوازونه سپوا کېدل - رڼا د سيالې د مخ نه ورو ورو په بيرته روانه شوه - او هغې رڼا پسې روان سيورم هم وليدو - د هغې ټول وجود د ويرې نه خوله خوله ؤ او ذهن ته ئې ډېر سوالونه راتلل - رڼا چې کله د قبرونو مينځ ته ورسیده نو د څۀ ساعت د بليدو نه پس مړه شوه - د مړو خنداگانې نورې هم سپوا شوې او بيا چې سبا شو نو د کلي

خلقود برچم،، شمالے کاکا،، د خیل خوانی مرگ زوئے،، گل
باچا،، د قبر سر ته مریا موندو۔

په سلگو کنبی هم اظهار کولے نشي
لویه خدایه خوک مجبوره پیدا نکړې

ما معاف کرہ

،، ما خو پہ خو خُله قسم و کرو ماریہ زہ... زہ پہ
دہرو زیارتونو و گرخُبدم - دہری توبہ می وویستی ولی زہ
بادشاہ دے خُکہ نو مانہ هر وخت ،تا،، غواری - تا ماریہ
صرف او صرف تا... زہ نہ پوهپریم چہ تا نہ خنکہ زہ صبر کریم
اخر خنکہ؟ ... تہ چہ ماتہ پہ چپله خوله داسی خواہہ خواہہ

گوری نو لبونے زپہ می ڊپر خہ غواری... ولی زہ ہبش نہ شم
 کولے... زما معصوم ارمان دا کله منی چہ زما او ستا تر
 مینخہ ڊپرہ لویہ فاصلہ ده تا پہ نازونو کبني سترگي غړولي
 دي او زہ پہ غمونو کبني رالوئے شوے یم... زہ خود خاورود
 داسي کچه کور اوسېدونکے یم کوم کور چہ پہ ټول عمر کبني
 د خوشحالی خوب هم نه دے لیدلے... منم چہ زہ تالہ محلونہ
 نه شم جوړولے... ولی د زپہ پہ محل کبني می د ڊپرې مودې
 راسي ساتلې ئې... زما پہ هرہ ساه کبني او زما د وینې پہ هرہ
 قطرہ کبني ستا مقدس ارمان خوندي دے... ماريې ما که
 خدائے پاک ته په سلگو سلگو ژړلي دي نو زما هرې سلگی او
 هرې اوبنکې ترې نه ستا سوال کرے دے... د خپلې هرې
 خوشحالی په بدل کبني د خپلې هر تمنا او هر خواهش په بدل
 کبني خو ماريې ته خاموشه ولی ئې؟ خہ خو ووايه کنه... دا
 خاموشي... دا خاموشي خو ما خوري... خہ خو ووايه کنه اے
 بس دمره چي يو ځل راته ډخپل،، ووايه... بيا مي هېر کړه... د
 همېشه دپاره... زہ درته منت کوم... ماريې منت درته کوم... ته
 ... ته گوري نه؟... د حالاتو او وختونو سپوري مونږ پسې دي
 ... زہ ویرېرم... زہ... زما په وجود خو... زما په وجود خو
 توده توده خوله راماته شوه... ماتہ اللہ هو ووايه... ما اودہ کړه
 ماريې ما اودہ کړه ته... ته زما په سينه سر کېرډه... او... او

ہم دغہ شان چہ مالہ خوب راشی چہ زہ اودہ شم ماریہ چہ زہ اودہ شم ،،۔

ہغہ سترگی پتہی کرہ او د ماریہ تصویر ئی سینی پوری جوخت کرو۔ د ہغہ ورو ورو سلگو ہغہ دخیال پہ نیلی۔ سور کرو۔ او د حسرتونو او ارمانونو پہ جلب کبہی ئی ډپر لری بوتلو۔ ډیوہ لاوس ہم د ہغہ سرتہ بلیدہ۔ باران کم شومے و خو چہ کلہ کلہ بہ شیبہ تیزہ شوہ۔ ہغہ بہ داسی محسوسہ کرہ لکہ چہ پہ کوتہ خوک مندہی وھی د ہغہ ټول وجود بہ پہ رپیدو شو او د ماریہ تصویر ئی سینی سرہ نور ہم جوخت کرو۔

،، ماریہ ،، د ہغہ ډپرہی مودی راسی خوبنہ وہ ولہی نن ئی پہ زہہ بی اختیارہ اوربدلی وہ۔ ہغہ تہ د سپورمی پہ رہا کبہی د ماریہ خبری ریادی شوی۔ ہغہ پہ دغہ شپہ ہم ډپر ژرلی وو۔ ولہی ماریہ تہ پتہ نہ وہ بیا ورتہ د ہغی ټول خطونہ ریاد شول چہ پکبہی مینہ وہ او د مینی غونبستنہ وہ۔ ہغہ بی اختیارہ اسویلی کول چہ ناگہانہ چا دروازہ وټکولہ۔ ہغہ سترگی وغرولہی ډیوہ ئی راواخستہ او پہ درنو قدمونو دروازی لہ ورغے۔ د ہغہ پہ مخ اوبسکی روانی وې دروازہ بیا بیا وھلے کبہہ اوچہ کلہ ہغہ دروازہ خلاصہ کرہ نو ھلتہ خوک ہم نہ وو۔ د شپہی پہ تورہ تیارہ کبہی د باران شپہو یوبل پوری خندا کولہ۔ ہغہ د خہ ساعت دپارہ پہ دروازہ کبہی شکمن شانتی ولار و او

د ڊيوې په تته رڼا کښې ئې اخوا د پخوا کتل - بيا ئې دروازه بنده کړه او لا کمرې ته رارسېدلې نۀ ؤ چې دروازه بيا ووهلې شوه خو دا ځل ورسره د ماريې اواز هم ملگرے ؤ - ، شابه دروازه بېرته کړه ټوله لونده شومه ، ، د هغه د پښو نه لکه چې زمکه تختيدلي وي - د کمرې په مينځ کښې اټاله ودریدو اواز بيا راغے ، هسې دې دومره يادولم شابه دروازه بېرته کړه ، ، هغه د ماريې اواز اورېدو ولې نۀ پوهېدو چې څۀ وکړي - په زړۀ کښې ئې ډېرې وسوسې تلې راتلې - د دروازې درزېدل ورو ورو سېوا کېدل او ورسره د ماريې د ژړا اواز هم راتلو -

هغه يو ځل بيا ډيوه راواخسته د باران شېبې بڼې تيزې شوې وې - او بيا چې څنگه هغه دروازه بېرته کړه نو چا ورله په مخ يوه درنه څپېره ورکړه او دغه څپېرې سره اسمان وېرېښېدو - هغه په دغه رڼا کښې په خپله دروازه کښې يو سپورے وليدو چې په بق بق خاندې - د هغه وجود وېرېښېدو - دروازه ئې په درز بنده کړه او چې کمرې ته راننوتو نو ډيوه ئې ايله په تاخ کښې اېښودې وه چې په کتې کښې خور وور راپرېوتو - د هغه په مخ توده توده خوله راماته شوه - ټول ساه ساه شو - د هغه د سترگو وړاندې هاغه سپوري چورلکونه خوړل - هغه د دروازې نه بهر اوس هم د ماريې خنداگانې اورېدې - په رپېدونکو لاسونو ئې د ماريې تصوير يو ځل بيا سينې سره

جوخت کړو .، زه ویرېږم . . لېونی ما اوده کړه . . . ما اوده کړه ، هغه دومره قدر اووې او بیا ئې سترگې پټې کړې او هله ئې سترگې وغړېدې چې دروازه چا بیا وټکوله . هغه یو نظر بهر وکتل باران ودرېدلې ؤ شپه تېره شوې وه او توده غرمه وه . هغه په ډېره مشکله د کټ نه راپاڅیدو . سترغلي ئې پرسیدلي وو او سترگې ئې تر اوسه سرې وې . هغه په راکنبلو قدمونو دروازه ته ورغی او چې دروازه ئې بېرته کړه نو مخامخ ډاکي ولاړ ؤ . هغه له ئې یو خط ورکړو او په شخ لارو .

هغه لفافي ته وکتل زه ئې اختیاره ودانگل د شپې ټول واقعات ئې ذهن ته راغلل په رپېدونکو لاسونو ئې د ماریې رالېږلې خط پرانستو . هغې د نورو ډېرو خبرو نه علاوه په واضحه ټکو کښې لیکلي وو چې ،، ما معاف کړه . . . ، د ،، معاف ،، ټکي سره په هغه سر وچورلیدو او ځان ورته د هاغه سوال کړي په شان ښکاره شو خوک په ټوله ورځ د ښار په بازارونو کښې گرځي او هر چا ته لاس نیسي ولې هر شته من او په کور پوره سره ورته په ډېر نفرت او سپکاوي سره وائي ،، معاف کړه ،، د هغه په مخ ناقراړه او ښکې په یو بل پسې زغلبدي د ماضي هر یو یاد ورته نیمگرمه خوب ښکاریدو هغه کمري ته دننه راغی د ماریې تصویر ئې راواخستو ، د حسرت او ارمان په ډکو سترگو ئې ورته وکتل . هغه داسې

محسوسہ کرہ لکہ چہ د ماریہ تصویر ہم د هغه غریبی پوری
خاندی او ورته وائی چہ :-

پہوند د شال او شری نہ شی
پہ رنا ورخی باندی مہ وینہ خوبونہ

شناختی کارڈ

د شیپی پہ تورہ تیاری او چپہ چپیا کنبی د حادثی
اواز تر لری پوری اوبدے شومے ؤ۔ او د خواؤ شا د نزدی
کلو خلقو د حادثی حائے ته رامندی وهلی۔ کرمے ، ورومبے
سرے ؤ چپ دغه حائے ته راورسیدو۔ هغه په بس کنبی د مرو او
ژوبلو کسانو اندازہ نه شوہ کولے۔ خود ژوبلو کسانو زیبرگی ،
د زنانو ژرا او د ماشومانو چغی ئی اوریدی۔ هغه یو نظر اسمان

تہ وکتل چہی ورباندی د تورو او گورو گورو وریخو داسی تور
 خادر خو و چہی نہ خو ورکبسی د ستورو خہ نخبسی لیدے شوہی
 او نہ ترہی د سپورمی رنا سترگی بنکارہ کولے شوہی۔ بیا ئی د
 خپلی بیتہری پہ رنا د یو پرق دپارہ ژوبل کسانو تہ وکتل۔ د
 حادثی د زپلو کسانو پہ زرونو کبسی دغہ پرق د امہد دیوی بلی
 کرہی خو کرمی بیا بیتہری بلہ نہ کرہ او پہ تورہ تیاری کبسی ئی
 خان ژوبل کسانو تہ ورسولو ہغہ یو یو کس تہ ورنزدی کپدو او
 خپل رپیدونکی لاسونہ بہ ئی د ہغہ پہ جیبونو تپول۔ خو چہی
 کلہ بہ ژوبل کس زبیرگے او کرونو زہ بہ ئی ترہی لاسونہ رابنکل۔
 او بیا ہغہ ،، یو داسی ژوبل کس ،، تہ نزدی ورغے چہی
 ہر دروند زبیرگے ئی کولو۔ کرمی یوہ او بدہ ساہ رابنکہ او پہ
 اطمینان سرہ ئی ورلہ پہ جیبونو لاسونہ ووہل خہ کاغذونہ ئی
 ترہی راویستل خودا پوہہ نہ شو چہی دا روپی۔ دی او کہ نور خہ
 کاغذونہ۔۔۔ او بیا۔۔۔ پہ دغہ تورہ تیاری کبسی د ہغہ ددغہ
 ژوبل سرہی پہ لاس گہری تہ پام شو چہی ورکبسی د ،، ژوند
 رفتار،، خلا کولہ۔ کرمی لاس وراو بد کپو او گہری ئی ترہی
 جب تہ کرہ۔

کرمی بہ لانور کسان لٹھول چہی د لرہ نہ ئی رناگانہی
 ولیدی چہی د حادثی لوری تہ را روانی وی۔ ہغہ زہ پہ دغہ تیاری

کنبی یو اړخ ته شو او چې بیا د کلو خلق د ژوبل کسانو د امداد دپاره رارسېدل نو کرمي ځان خپل کورته رسولی ؤ .

هغه د پنجو په سر خپل کت له ورغی . په کور کنبی چپه چپیا وه . هغه گړی په لاس کړه او په کت کنبی ئې پنبی وغزولې اړخونه ئې بدلول رابدلول او په زړه کنبی ئې د گړی د قیمت په حقله اندازې لگولې . یوه منصوبه به ئې جوړه کړه زره به ئې هغه وړانه کړه . او بیا به ئې په بله منصوبه سوچونه شروع کړل . په دغه ذهني کشمکش کنبی د کرمي سترگې ورغلې .

چې کله د سحر رڼا لگېده نو مور ئې مانځه له پاڅېدلې وه . هغې په خوب اوډه کرمي ته په ژور نظر وکتل او چې بیا ئې د هغه په لاس گړی ته پام شو نو زړه ئې بې اختیاره ودانگل . هغه په چاقو قدمونو د کرمي خوا له ورغله او هغه ئې خوب نه راویښ کړو . کرمي په خوبولو سترگو مور ته په غصه وکتل او ورته ئې ووي ، ، څه چل د مے ، ، مور ترې نه په وار خطایې تپوس وکړو چې ، ، دا گړی چرته وه؟ ، ، کرمي ورته سمدستي جواب ورکړو ، ، دا --- دا --- دا خو زما د یو ملگري ده ، ، مور ئې زوئ ته په غور وکتل په اوچو شونډو ئې ژبه رابنکله او ورته ئې ووي ، ، هلکه بهانې مه جوړوه . سمه خبره وکړه دا گړی چرته وه . کرمی د مور په دوباره پوښتنه لږ ویریدو او مور ته ئې ووي ، ، دا --- خو ما اخستی ده د برکلي د اول خان نه ، ، مور ئې په

سوالیہ نظر کرمی تہ اوکتل - اوئی وئیل ،، پہ سترگو پروندی
 شی دا خودی د پلار گری ده ،، د کرمی د سر نہ لکہ چہ شنه
 لوخرہ ختلی وی - دهغه د سترگو نہ سمدستی خوب وتبنتپدو -
 پہ مری کنبی ئی لاری اوچی شوئی - مور تہ ئی برند برند وکتل
 او پہ ریپدونکو لاسونو ئی جب تہ لاس کرو - چہ د جب نہ ئی
 کاغذونہ راووستل او ورتہ ئی وکتل نو ورومبے نظر ئی د خپل
 پلار پہ شناختی کارڈ پریوتو چہ پہ سرو وینو لرلے وو -

چہ خپل ،، ارمان ،، پہ وینو سور وینمہ
 پہ خپلو سترگو می باور نہ راخی

ٲیتې سترگې

د مور د مرگ نه پس به ماشومه ،، ناز پري ،، د
مشر خان په کور کښې يو خوا ته غلې ناسته وه . که ،، غټې بي
بي ،، به ورته د څه کار ووئيل نو هغې به په چپه خوله کار وکړو
- او بيا به يو خوا ته يوازې يوازې کښېناسته - خو وخت سره سره
هغې دغه د ژوند غم له په خپله سينه کښې ځائ وړکړو او د
خپلې مور په رنگ ئې د ،، نائیکانو ،، خدمت ته ملا وتړله - او

بیا چہی خو کالہ پس د هغہی د معصومیت سره ،، خوانی ،،
 مستی شروع کره نو د هغہی په سور سپین مخ د رنگونو پت
 پتانیی سپوا کېدل . په زړو او خیرنو جامو کبسی به پرې هم د چا
 دا گمان نه راتلو چہی گنی ،، نازیری ،، ددی کور نوکره ده . د
 مشر خان لویه به د نازیری بنائست ته ټینگېد مے نه شوې حکه
 نو په وړه وړه خبره به ئې تنگوله . خو نازیری دغه ،، نازونو ،، ته
 حان نیولے و . حکه چہی د خدائے پاک په لویه دنیا کبسی د هغہی
 د ډاډ حائے هم دغه کور و .

یوه ورخ چہی ،، غټه بی بی ،، د خپل کشری ورور واده
 له بر کندي ته لاره نو نازیری ئې کور کبسی پاتې کره . خودا حه
 نوې خبره نه وه حکه چہی د غټې بی بی په هغہی اعتماد و .
 ،، نازیری ،، چہی د کور کارونه راغونډول نو بیا د پاسه غرمه وه .
 هغہی د خپلې خوبسې هغه جامې راواخستې کومې چہی ئې درې
 کاله وړاندې ورکوتې اختر له جوړې کرې وې . هغہی یو نظر دغه
 جامو ته اوکتل د حان سره مسکې شوه او بیا د ماسپنبن د
 مانحہ د تیاری دپاره غسل خانې ته ننوته . هغہی په خپل بدن په
 خونځونداوبه اچولې او ورسره ورسره ئې په شونډو کبسی یوه
 داسې سندره الول کېده چہی هغه پرې پخپله هم نه پوهېده . دا
 غالباً د هغہی د مایوسی اظهار و چہی کله کله به د لاشعور نه تر
 شعور پورې رارسیدو او بیابه د شونډو په سرونو کبسی ورکېده

د هغې سترگې پټې وې چې دغه ساعت د غسل خانې دروازه په درز خلاصه شوه. د ناز پري سترگې بقیې او خوله وازه پاتې شوه. مخامخ مشر خان ولاړ و. هغې که هر څو د ځان را انځار لو کوشش کولو خو د مشر خان د سترگو پردې شلیدلې وې. د غسل خانې وړیو ځل بیا پورې شو او دا ځل چې خلاصیدو نو ناز پري ترې کوزې سترگې راووته. هغې په خپله بې وسه ورځ ډېرې اوبنکې توې کړې. ذهن ته ئې ډېرې خبرې راغلې خو د هر سوچ او هر فکر انجام د هغې د رسوایی نه سېوا بل هېڅ هم نه و.

ددې واقعي نه پس به ،،ناز پري،، په کور کښې خاموشه خاموشه ناسته وه. ،،غټې بي بي،، ترې څو ځله پوښتنه هم وکړه خو هر ځل د هغې په مخ تودې تودې اوبنکې یو بل پسې وزغلیدې او خاموشه پاتې شوه. څو ورځې پس چې کله مشر خان د کلي د ،،جرگې،، نه واپس کور ته راتلو نو د خپل کور نه ،،قبلي اړخ،، ته ئې د جوارو په پټې کښې خپل نوکر ،،تور گل،، سره د چا پټې پټې خبرې واوړیدې. مشر خان دغه خبرو ته پښه نیولې شو د هغه ذهن ته ډېر څه راغلل. غاړه ئې تازه کړه او چې کله ئې د جوارو پټې ته د ننوتو اراده کوله نو جوار وړقېدل. .... د خان تلوسه نوره هم سېوا شوه او بیا ساعت تېر نه

وچي د هغه پېغله لور د جوارو د پتي نه راووته او كوزې
سترگې په شغ كور ته ننوته .

كه دې سترگې د شعور كله بينا كړې
د خپل ذات په آئينه كښې به ،، خان ،، وينې

خادر

هغه د خه ساعت دپاره خوړند سر ولاړ و او د سوچونو په لوتو درياب کښې ئې غوږې وهلې . بيا ئې سر راپورته کړو . يو نظر ئې د خپل کچه او خاورين کور ، برگو ، ، ته وکتل چې جولاگانو ورکښې جالې جوړې کړې وې . بيا ئې خپلو لاسونو وکتل کوم چې داسې چاؤدلي وو لکه چې چا په تېره چاره غوڅ کړي وي . د هغه د لاسونو رنگ که هر څو سور سپين

ۛ۔ وٲی،، جاو لو،، بٲخی تور کٲرے ۛ۔ د هغه سترگو کٲٲی یو
خو اوبٲکو یو بل له غاٲرې ورکٲرې خو هغه دا فٲصله ونه کٲرے
شوه چٲی دا د خوشحالی اوبٲکٲی دی او که د خٲلٲی بٲی وسه
ورخ اظهار دے۔

د هغه بوٲی، مور چٲی د کلونو راسٲی د ٲی بی مرٲضه وه
د ٲولی شٲی د ٲوخٲدو نه ٲس ایله اوس غلٲی شوٲی وه۔ ٲبغله
خور ئی د سحر رٲا لگٲدو سره،، چٲٲی،، ته اوبو له ٲلٲی وه۔ هغه
خه فکر یورو بیا ئی د خٲلٲی بوٲی، مور ٲه مخ سترگٲی بٲخی
کٲرې چٲی ورباندې وخت د ٲول ژوند نا کٲر دٲی بٲی ترتیبه لیکلٲی
وٲی۔ د هغٲی سترگٲی ٲٲی وٲی او د سپٲنو وٲٲٲو نه ئی شلیدلے
تور سرٲیچک یو طرف ته خوٲبدلے ۛ هغه ٲه دوٲم نظر ٲه خٲلٲی
مور باندې خورې برٲٲٲی ته وکتل۔ چٲی دو مره خیرنه شوٲی وه
چٲی د،، رنگ،، ئی هٲو ٲته نه لگٲده وٲی مور ئی ٲرې اوس هم
مئینه وه خکه چٲی دا د هغٲی د وادهٲ نخٲنه وه۔

هغه یو ٲر اور د اسوبلے وکٲو۔ او د خٲل کور هغه
الماری له ورغے کومٲی چٲی لاتر اوسه ٲورې،، ور،، نه ۛ لیدلے۔
هغه د الماری ٲه بره تاخ کٲٲی ٲروت قرآن شریف را اوچت کٲو
هغه قرآن شریف چٲی د،، تبرک،، دٲاره د دوٲی ٲه کور کٲٲی
ٲروت ۛ۔ وٲی د کلونو تبرٲدو باوجود لا اوسه چا ٲرانٲٲے هم نه
ۛ۔ هغه یو ساعت قرآن شریف خٲلو سترگو ٲورې کلک نیولے ۛ۔

بیا ئی د هغی د لاندی پرتی خو روپی راواخستی۔ په ژور نظر ئی روپو ته وکتل۔ وبنکي ئی تبتبدل خان سره ئی ووی،، نن نه صبا له که خبر وي،، هغه روپی یو حل بیا د قرآن شریف لاندی کببنودی او خان سره ئی غلي غوندي وخذل۔

د هغه نوم،، کشمال خان،، ؤ۔ ولي غریبی کشمالی کرے ؤ۔ د لوائے کلي نه لرې په یوه بانده کبني وسیدو۔ په ټوله بانده کبني لس پنخلس کورونه او یو جومات ؤ او هم دغه د کشمالي دنیا وه۔ د هغه پلار به کلي ته روزانه د لرگو گېدے راوړو۔ او د هغی په پېسو به ئی،، کډه،، ساتله۔ د پلار د مرگ نه پس چې کشمالي په ورېمي حل تبر په اوږه کړو نو مور ئی ورته بي اختیاره په ژړاشوه۔ او سینې ته ئی راجوخت کړو۔ د هغه په نازکو اوسرو سپینو لاسونو کبني تبر کله بڼه بنکارېدو خو غریبی ورسره هم دغه،، بڼه،، کولے شو۔ حکه نو ورو ورو عادت شو او بیا ئی دغه معمول ؤ چې سحر وختي به ئی د لرگو گېدے په شا کړو کلي ته به راغے او چې کله به لرگي خرڅ شول نو څه به ئی د مور دوائی شوه او څه،، چائې گوره،،۔

هغه به دا هر څه د خپل خیرن او شیلدلي خادار په پخکي پورې وتړل او کور ته به سترے سترے روان شو۔ چې کله د کلي د لوائے سکول خوا ته ورسېدو نو د څه ساعت دپاره به اورېدو۔ هر ماشوم ته به ئی په زیر زیر کتل۔ او چې د سکول

ماشومانو به په اوچت او از د قرآن پاک تلاوت کولو نو کشماله به ورته خوړند سر ولاړ و . په مخ به ئې غټې غټې اوبسکې راتلې او هر یو تکه به ئې د زرۀ تل ته کوزیدو . هغه به هر ځل ځان سره وئیل چې ،، دا ځل به که خبر وي د جومات د مولوي صېب نه سبق شروع کوم ،، خو غریبې مسلمانې ته نه پرېښودو .

د لوتی سکول نه وړاندې د بسونو او تانگو اډه وه چې ورته بالکل مخامخ د ټوکو یو غټ دوکان و . په دغه دوکان کښې به هره ورځ ټوکي خرڅېدل . کشماله به کله کله د دغه ټوکو د رنگونو تماشې ته پښه نیولې شو . خو چې کله به ئې خپلې خیرې لمنې ته وکتل نو په اوچو شونډو به ئې ژبه رابښکله او د هاغه ځای نه به چاق چاق روان شو . ولې د څو میاشتو راسې به کشماله دغه دوکان ته هره ورځ ودرېدو . لږ ساعت نه ډېر ساعت . هغه به په دوکان کښې مخامخ یو خوړند خادر ته کتل او د دغه خادر د هرتا په هر یو رنگ کښې به ورته خپله پېغله خوړ ،، گل جانه ،، ښکارېده .

هغه به په خیال او تصور کښې دغه خادر گل جانې ته په سر کړو . ورته به ئې په غور وکتل . په سترگو کښې به ئې د خوشحالی اوبسکې لارې راغلې . هغه به ئې په تندي ښکل کړه . سینې ته به ئې راجوخته کړه او ورته به ئې ووي چې ،، گل جانې زه نن ډېر خوشحاله ،، خو هره ورځ به د لارو بسونو هارنونو د

کشمالی د فکرونو دغه رنگینه سلسله شلوله - هغه خان سره دا کلکه فبصله کړې وه چې هم دا خادر به خپلې خور له یوه ورځ خامخا اخلي - ځکه نو د څو میاشتو راسې به ئې هره ورځ د لرگو د پېسو نه خور وپي - بچت کولې او غلې غوندې به ئې د قرآن پاک د سپوري لاندې کېنودې - هغه دوه درې ځله گل جانې ته ذکر هم کړې ؤ خو گل جانه به ورته د خدا شنه شوه او ورته به ئې وئیل چې ،،للاتا دې خدائے لري زما د سر خادر خو ته ئې ،، کشماله به د خپلې خور په دې خبرو ډېر خوشحالبېدو - نن چې کله گل جانه سحر وختي او بوله لاره - نو د کشمالي دغه د مودو ارمان راؤپاریدو - خو خان سره ئې ووي ،،نن نه سبا له کخېروي ،، -

د خیالونو د گرداب نه د راوتو نه پس هغه گېډه په شا کړو او کلي ته راغی - نن د هغه گېډه گران خرڅ شو ځکه نو مور له ئې دوائې هم واخسته او خان ته ئې د دوو روپو کباب هم واخستل - کباب د هغه ډېر خوښ وو - خو د غریبې پرې مړه گېډه هم سود نه وه - نن چې هغه کلي ته راغلو نو د ټوکو لوتی دوکان ته په ډېر اعتماد سره او درېدو خادر ته ئې لاندې باندي وکتل ولې لاس ئې ورتزدې نه کړه ځکه چې جب ئې خالي وو - کشمالي ټوله شپه د خوشحالی نه په وینسه تېره کړه - کله به ئې وئیل چې هسې نه گل جانه په دغه خادر کېنې د نظره

شي - کله به ئې سوچ کولو چې هسې نه چې څوک ئې رانه رشته وغواړي - گل جانه د ورور د احساساتو نه خبر وه ځکه نو ورسره ويښه ناسته وه - کشمالي ورته څو څو ځله ووي چې ،، جينۍ اوده شه ،، خو هغې به ورته ووي چې ،، ماله خوب نه راځي ،، اخر شپه صبا شوه کشمالي نن خپلې هاغه جامې واغوستې کومې چې ئې پينځه کاله وړاندې غټ اختر له جوړې کړې وې خو په هر ورکوتې او لوتې اختر کښې د اغوستو باوجود لاوس هم نوې وې - د پلاستېکو هغه بوتان ئې په پښو کړل په کومو پورې چې ورله خور په ډېره مينه رنگا رنگ توتې کلکې کړې وې - په وېښتو کښې ئې ډېره موده پس گومنز ووهله - نن هغه لرگي نه راوړل ځکه نو چاق چاق روان شو - په لاره چې به ورله څوک هم مخې له ورغلل نو کشمالي به ورته د څه تپوس نه بغېر ووييل چې ،، کلي کښې مې څه کار دے ،، چې څو قدمه به لاړو نو روغوندي به ئې په جيب لاس ووهلو او دا تسلي به ئې وکړه چې د قرآن پاک د سپوري نه را اخستې روپۍ لاوس هم د هغه په جيب کښې دي -

چې کلي ته راوړسېدو نو نېغ د ټوکو لوتې دوکان ته ورغے او د څه تپوس نه بغېر په رومبي ځل خادر ته نژدې ودرېدو - خادر ئې په گوتو کښې واړولو او وپلورلو - د هغه په سختو او چاؤدلو گوتو هغه خادر نور هم نرم لگېدو - دوکاندار

کشمالی ته لاندې باندي وکتل خود هغه په مخ د اعتماد په وجه غلے پاتي شو. ,, دا په خورويۍ د مے؟ ، ، کشمالي غلي غوندي ووي. ,, په دولس سوه ، ، دوکاندار خبره په لنډو کره او د کشمالي د سر نه لکه چې شنه لوخره ختلې وي . هغه چرته په عمر کنبې هم دا سوچ نه و کرے چې د خادر قيمت دولس سوه روپۍ هم کېدے شي .

د کشمالي په سترگو تياره خوره وه . د دوکان نه يوي ډډې ته کنبناستو او خپل جب ئې راؤسپردو . هغه په رپيدونکو لاسونو د خپلو پينځو مياشتو جمع کرې روپۍ شمارلې . دوه درې ځله ترې شمېر هم خطا شو خوبيا ئې حوصله وکره او چې ټولې روپۍ ئې شمار کرې نو ايله پنځه سوه او درې اويا اوختې .

د هغه په تندي خوله راماته شوه . او مری ئې ونښته . بيا ئې زړه ته راغلل چې ، ، زه به خپل کېدے دې دوکاندار سره ټيکه کړم او په خو ورځو کنبې به ورته د گل جانې د خادر قيمت پوره کړم ، ، دغه وخت هغه نه د خپلې بودۍ مور علاج او د خيتې غوښتنې بيخي هيرې وې . هغه راپاڅېدو خود اخل ئې داسې محسوسه کره لکه چې د ټولې دنيا بوج هم د هغه په سر وي . دوکان ته ورغے خو هلته خادر نه ښکاريدو . په هغه سر وچور ليدو او د خولې نه ئې بي اختياره وختل ، ، ..... آغه .....

آغہ خادر؟.....،، دوکاندر بہ خۂ وئبل غوبستل چہ د موتر ہارن د کشمالي پام سرک طرف تہ راؤگرخولو د دوکان مخی تہ ولاڑ موتر کنبی یوہ دیسی میم صبہہ ناستہ وہ۔ د هغی پہ مخ باندي د میک اپ ،، پیخی ،، واضحہ بنسکار ہدی۔ د هغی سر سرتور و حکہ نو کشمالي د حیا نہ بنکتہ وکتہ او چہ پہ دوہم نظر ئی میم صبہی تہ کتل نو د هغی ہم هاغہ خادر پہ سر و۔ د هغہ پہ ذہن کنبی د گل جانہ خیال پہ تیزی سرہ چورلک وخورو۔ زر ئی مخ دوکاندار تہ راوارولو۔،، د۔۔۔۔ داسی بل خادر شتہ۔۔۔۔ ،، ،، ولی نشتہ خو پہ نغدو،، دوکاندار د هغہ پہ لاس کنبی پنخۂ سوہ او درې او یا روپی۔ لیدلې وې د کشمالي پہ سترگو کنبی منت او بی وسی۔ غارې وکری خودوکاندر هغہ تہ ہلو ونہ کتل۔ هغہ د خپل ضمیر سرہ خپلہ غریبہ ورخ ژرلہ او پہ درنو قدمونو د لوئے دوکان نہ روان شو۔ هغہ د فکرونو یوې داسی چہی پہ مخہ کرے و چہ نہ ورتہ د گھاډو د شور احساس و او نہ د کلی د خلقو۔ د هغہ زرہ راډک شومے و۔ خو ژرلے ئی نہ شو۔ نن هغہ د کلی د لوئے سکول پہ خوا کنبی ہلو پنبہ نیولے نہ شو۔ د قرآن پاک ایاتونہ هغہ واوریدل خو پہ ورومبی حل ئی د زرہ تل تہ کوز نہ شول۔ د هغہ ذہن تہ ډپر داسی سوالونہ راتلل چہ تر اوسہ ئی پہ هغی سوچ کول کفر گنلے و۔

هغه به کله پورته اسمان ته اوکتل او کله به ئې لکه د لېونو د ځان سره خبرې شروع کړې. د هغه مری اوچه وه او چې کله به ورته د خپلې خور خیال لکه د دېوال مخې ته او درېدو نو هغه به یوه کریکه اووهله. د کلي خلقو د کشمالي دغه لېونتوب ته کتل خو چاته هم دا معلومه نه وه چې د هغه دتنه انسان ټوټې ټوټې شوې دے. او چې کله هغه د بازار د یوې غاړې نه بلې ته منډه وهله نو بیا د یو موټر د لاندې راپرېوتې و. د کلي خلقو رامنډې کړې. د کشمالي په مخ تودې تودې وینې راماتې وې. هغه په خپل لاس کښې لاوس هم هاغه روپۍ کلکې نیولې وې. د کومو په لورې ډاډ چې هغه د خپلې خور د څادر د اخستو دپاره بازار ته راغلی و. د موټر نه دوه کسان وارخطا راکوز شول. د هغوي د مخ رنگونه تختیدلي وو. په دغه دوو کسانو کښې یوه هاغه میم صېب هم وه د چا په سر چې کشمالي د خپلې خور، ارمان،، لیدلې و.

میم صېب چې د خلقو په گڼه گڼه کښې کشمالي ته اوکتل نو خوله ئې وازه پاتې شوه. د هغې د مخ نه رنگونه په تیزی سره والوتل. هغې د کشمالي په مخ د وینو سیلاب نشو لیدے. په رییدونکو لاسو نو ئې د سر نه څادر راکوز کړو او چې کله ئې د هغه په مخ اچولو نو د کشمالي په سترگو کښې سلگۍ سلگۍ ارمان یو ځل بیا مسکے شو. خو هغه د خپلو

جذبو اظہار نہ شو کولے۔ ہغہ خپل ہاغہ رپیدونکے لاس میم صبب تہ ور اوږد کرو۔ پہ کوم کبئی ہغہ لاوس ہم ہاغہ پنخہ سوه او درې اويا روپي۔ کلکې نیولې وې۔۔۔ د کلي خلقو یو بل تہ په سوالیہ نظرونو کتل۔۔۔ او۔۔۔ د کشمالي لاس ہم ہاغسې عز بدلے پاتې شو۔۔۔ ہغہ یو دوه ځله اوږدہ ساہ راښکھ او بیا ئې تودہ وینہ په سرېدو شوه۔

ساعت پس چې کله د کلي خلقو د کشمالي مرے د ہغہ کور تہ ورلو نو پہ دغه خلقو کبئی ہاغہ میم صبب ہم ځورند سر روانہ وه۔ بل خوا، گل جانہ، لاوس ہم د خپل کور قبلې اړخ تہ د لوتے گت پہ سر ناستہ د خپل لالا پہ انتظار وه۔ ہغې چې د خپل کلي پہ لور دغه روانہ گنہ گونہ اولیدہ۔۔۔ نو زړہ ئې او درزېدو۔ ذہن تہ ئې ډېرې وسوسې راغلي۔۔۔ ہغې پہ خپلې مور پسې دننہ کوتې تہ منډې کرې۔ مور ئې توخي پہ سر را اخستې وه۔۔۔ او چې کله ورتہ گل جانې خبرہ اوکرہ۔ خود ہغې پہ مرۍ کبئی لارې اونختې۔ ساہ ئې راماتہ شوه۔

ہغہ لاد مور خوا کبئی ناستہ وه چې د گنہو کسانو خبرې ئې واوړیدې۔ ہغې پہ وار خطایی د کوتې نہ باہر رامنډہ کرہ۔ ہغې یو ځل د خلقو خاموشۍ تہ اوکتل او بیا ئې پہ کت غورېدلي، خادر، تہ اوکتل۔ څو لحظې لکہ د بُت خاموشہ ولاړہ وه۔۔ او چې بیا ئې پہ رپیدونکو لاسونو د کت نہ خادر

را بنکلو نو د خپل لالا په وینې وینې مخ ئې سترگې اولگېدې -
 هغې بې اختیاره چغې کړې --- ،، دا چا ؟ لالا --- دا ولې ؟ ، ،
 هغې په دواړه لاسه خپل مخ وهلو --- وپښتۍ ئې شو کول - خو د
 هغې د دلایسې دپاره څوک هم نه وو - څوک هم نه -
 او چې کله په ژړا ژړا د هغې مری اونخته نو لکه د لېونو په
 خپل ورور راپرېوته او چې په سلگو سلگو ئې د خپل لالامخ ته
 په غور اوکتل - نو داسې ئې محسوسه کړه لکه چې هغه ورته
 په مسکا کښې وائي ،، زما لېونۍ --- زما گل جانې --- مۀ ژاړه
 --- تۀ ولې خفه کېږې --- تۀ اوگوره کنه --- ،، ما --- ما --- خو
 درله دادم ،، څادر ،، راوړم دم ، ، -

چې خندا ئې پرې تر مرگه پیرزو نشي
 د غریب سړي ،، لوائے جرم ،، غریبي ده

لیکوال

هغه په يو داسې ماحول كښې سترگې غړولې وې چرته چې د ،پښتون كلتور ،، روايات لاوس هم ټول ژوندي وو . گودرونه اباد وو اخرونه لاگرم وو او د كلي په كوڅو كښې به لا اوس پټ پټ پټ او چندروگانې كېدې . په حجرو كښې به د شپې تر ناوخته پورې د ستار د ترنگ او د منگي د تنگ سره لاوس هم ټپې او چاربيتې وئيلې كېدې . او كه چرې به حجري ته كوم

مشر رانتوتو نو په هر لور به خاموشي خوره شوه. د چيلم لوگي به په برگو کښې ورک شول او د ستار اواز به ورو ورو غلې شو. زلمو به د مشر خبرو ته غوږ نيولې ؤ او تر هاغې به ئې خه نه وئيل تر خو به چې مشر واپس نه و تلې.

د کلي پېغلو به کله کله په گودر مازيگر گرم کړو او په خدا خدا به ئې يو بل بنه په اوبو وويشتل. خو چې کله به د ما بنام په تروږمې کښې دغه پېغلي لوندې خوشتې کورونو ته راغلي نو نه خو به ورته مور پلار خه وئيل او نه به ورته زلمو وروڼو غاښونه چيچل. خکه چې دا ددغه کلي، روايات، و.

قبلې اړخ ته د کلي لوتې ډاگ ؤ. چرته به چې هر مازيگر زلمو کېږي کوله. ددې لوبې تماشي ته به د کلي ماشومان هم ناست وو او بوډاگان هم. فرق صرف دومره ؤ چې ماشومانو به د ،سبا، انتظار کولو او مشرانو به ،پرون، پسې منگلي مروړلې. کله کله به د کلي ځنې ماشومانو اتني واچولو په گډا گډا به دغه لوتې ډاگ ته راغلل. لوبه به ودرېده. ځوانان به هم په اتني کښې شريک شول بوډاگانو نه به د عمر احساس لرې لاړو او ټول به دغه اتني ته د خدا نه شنه پراته وو. د کلي پېغلي او مشرانې زنانه به هم ددې اتني تماشي ته راووتې.

ژوند کښې مسته سادگي وه. په ټول کلي کښې پنځه شپږ کورونه پاڅه وو ولې د دغه پخو او کچه کورونو تر مېنځه

،،فاصله،، نئه وه او ټول خلق به په بنه او بده کنبې يو بل سره اوږه په اوږه ولاړ وو .

هغه په کچه خاؤرين کور کنبې سترگې وغړولې . د خرپوسو او ماشوم والي نه پس چې هغه څنگه د پوهې او شعور په درشل قدم کېښود نو وخت سره سره د کلي روایات او اقدار هم بدلیدل . کور په کور د اوبو نلکې لگېدې او ښوډرونه شاپیدل . بیتکونه جوړېدل او حجرې وړاندې . کشران هوبسياریدل او مشران په معاشره بوج گنله کېدل . ولې هغه د دغه بدلون نه بې پروا ؤ د هغه په ذهن کنبې د ماضي ښکلاگانې او د ماشوم ولي یادونه ټول محفوظ وو . او چې کله ئې دغه یادونه د لفظونه په چوکاټ کنبې ځائې کرل نو هر چا ورته ،،لیکوال،، ووي . د فطرت د ښکلاگانو اولسي لیکوال ... د هغه دغه اولسي رنگ په هر چا بنه لگېدو ځکه نو په لږ وخت کنبې ډېرو خلقو وپېژندو .

په دغه ډېرو خلقو کنبې یوه ،،روبي،، هم وه . چې د لیکوال د ښځې خپلوانه وه . ځکه نو هغه به اکثر ،،روبي،، کره ښار ته تلو . هغې به هر ځل لیکوال ته په ډېره مینه ،،هرکله راشه،، ووي . لیکوال به ورته خپله نوې لیکنه واؤروله . هغې به داد ورکړو او لیکوال ته به ډاډ ملاؤ شو . داسې ډېر وختونه تېر شول او بیا یوه ورځ لیکوال د خپل کلي په ساده حسن یو

نظم وليكلو - داسې نظم چې ليكوال ئې پخپله په بيا بيا لوستو نه مړېدو - هغه په دې سوچ ډېر خوشحاله ؤ چې كله دا نظم په مشاعره كېښي واړوي نو څومره داد به واخلي -

بيا ئې زړه ته راغلل چې دا نظم اول ،، روبي ،، ته اورول پكار دي - ځكه نو د څه سوچ نه بغير بيار ته روان شو - چې كله د ،، روبي ،، كور ته ورسېدو نو په وړومبي ځل پښه نيولې شو - زړه ئې بې واړه غوندې ودانگل ، خو پوهه نه شو چې څنگه ئې دروازه بيرته كړه نوروبي د خدا نه شنه شوه ،، ماوئيل تاسو به نن خامخا راځئ... دا ... دا زما زړه وئيل او خبر ئې ليكوال صېب... زړه چرې هم دروغ نه وائي ،، هغې دا هر څه په يوه ساه ووي او ليكوال لاساه نه وه اخستې چې ،، روبي ،، په منډه منډه اخبار په لاس راغله - ،، دا اوگورئ ليكوال صېب زه د تيرې يوې اوونې نه ستاسو ليكلې دا افسانه بيا بيا گورم ،، -

د ليكوال په مخ د خوا اعتمادی، اثار نور هم واضحه شول - هغه د روبي د لاس نه اخبار واخستو ډېر ساعت ئې خپلې افسانې او عكس ته كتل او چې سر ئې راپورته كړو نو روبي لاهغسې د خدا نه شنه ولاړه وه - د هغې وړې سترگې نورې هم وړې شوې وې - او په غنم رنگي مخ ئې حيا او ښكلا داسې چورلكونه خوړل چې ليكوال ئې په خپل گرداب كېښي ښكيل كړو - د هغه د زړه درزا په وړومبي ځل دومره سېوا شوې

وہ خو هغه خپلو دغه احساساتو له نوم نه شو ورکولے - «روبي»،
 بنکته کتل او ليکوال د هغې د مخ په غوریدلي کتاب کبسي د
 خپل ژوند فالونه کتل - هغه په دغه ټول لټون کبسي د خپل خان
 نه ورک ورک واپس کور ته روان وو او هله ورته د «خان»،
 احساس وشو چې د بنار په لټه بازار کبسي ورته چا اواز وکړو
 چې «ليکوال صېب غاړې ته شه شاته دې ټرک را روان دے»، -
 د ليکوال د حساس ذهن دپاره دا معمولي واقعه نه وه -
 «روبي»، د هغه زړه ته داسې راننوتې وه چې هغه ته د خپل
 زړه درزا بنکارېده - هغه به ټوله ټوله ورځ يوازې ناست و - خان
 سره به ئې ژړل ولې د «روبي»، نوم اخستل د هغه دپاره گران
 وو - د ليکوال په دې ناخاپه خاموشی د هغه بنځه هم خو خو ځله
 شکمنه شوه - خو هر ځل ئې زړه له په «دروغه»، دلایسه ورکړه
 کلونه تېرېدل او د روبي مينه د ليکوال په زړه کبسي نوره هم
 سېوا کېده -

او بيا يوه ورځ ليکوال -... د خپل فراق او ناقراری په
 لمبو کبسي ژوندي ساتلي ټول ليکونه راغونډ کړل او په دې
 خيال «روبي»، کره لارو چې هغې ته د خپلې لېونۍ «مينې»،
 قيصه په تفصيل سره بيان کړي چې څنگه ورسېدو نو د روبي
 په ليدو ئې داسې محسوسه کړه لکه چې هغه هم دده په انتظار
 وه - دا ځل ئې ورله د معمول خلاف په خپل لاس چائي هم پخې

کری۔ د روبی مور هغی ته خو حله ووې چې، په کور کبني نوکرانې شته نو ته ولې خان له تکلیف ورکوي،، - خو هغې ضد کولو او مور ئې زړه نه شو ماتولے۔

ليکوال لاد چايو نه دوه گوته نه وو اخستي چې روبي ورته ووې،، تاسو چائي وخبني بيا درسره زما خو ذاتي خبرې دي،، دا ئې ووې او خه کار پسې لاره۔ د ليکوال په مری کبني چائي گوته شوې د هغه د زړه درزا سپوا شوه۔ هغه د روبي،، ذاتي،، خبرو اورېدو ته ډېر لېواله ؤ۔ هغه ډېر کوشش وکړو ولې چائي ئې ونه خبلي شوې۔ ساعت تېر نه ؤ چې روبي راغله او هغه ته مخامخ کبيناسته۔ د ليکوال رنگ و تبتېدو۔ د هغه د وجود هر رگ ټوپونه وهل۔ خه ساعت روبي بنکته کتل او غلې ناسته وه۔ ليکوال د هغې د خاموشۍ نه ډېر مطلبونه اخستل خکه نو رپېدونکي وبنکي ئې بيا بيا تبتېدل راتبتېدل۔ زه ستاسو د ليک قدر کوم۔ روبي ورو غوندې ووې ليکوال هېخ ونه وئيل صرف سر ئې وخوزولو او يو نظر ئې په خپل لاس کبني د ليکونو مجموعې ته وکتل۔ روبي مخ بلخوا وارپولو او وې وئيل،، تاسو ډېر ليکل کوئ،، ډېره پوهه لرئ علم لرئ خو په يوه خبره مو هډو سوچ نه دے کرے،، د ليکوال په مخ ډېر سوالونه راغلل۔ هغه روبي ته په غور او کتل،، تاسو دا سوچ نه دے کرے چې که چرې يو سرے خپلو ماشومانو

بچو او بنحیٰ له دومره لویه دوکوه ورکولے شی نو د هغه په مینه یقین لرل بی وقوفی ده او که نا؟ ،، دائی ووی او په شخ د کمرې نه ووته .

د لیکوال د ټول وجود نه لکه چې ساه وتې وي . د هغه نه خپل لیکونه خواره واره په زمکه پر بوتل . خو په رپیدونکو لاسونو ئې بیا راغونډ کړل . د هغه مری وچه وه او چې راپاڅېدو نو داسې ئې محسوسه کړه لکه چې د کمرې ټول دیوالونه چاپېره چورلي . په رابنکلو قدمونو د ،، روبي ،، د کوره راووتو هغه د خپل ژوند د ټولونو لویه بازي بائیللې وه . ځان ورته مجرم مجرم بنکاریدو . د خپل ځان مجرم . . . د خپلې بنحیٰ مجرم او د خپلو وړو وړو بچو مجرم . چې کله کلي ته ورسېدو نو د خپل کور دروازه ئې په درز بیرته کړه او په وړومبي ځل ئې دا محسوسه کړه چې د خپل کور دیوالونه هغه خوري . نېغ خپلې کمرې ته ورغی . په کت کبسي خو اور پر بوتو او په چغو چغو په ژړا شو . چې کله ئې لږه ساه واخسته نو گېر چاپېره کمرې ته ئې وکتل . هلته کاغذونه گډ وډ پراته وو . صندوقونه تس نس کړی شوي وو او ټولې جامې جوړې خورې وړې پرتې وې . د هغه په خپلو سترگو باور نه راتلو . په وار خطایی د کت نه راپاڅېدو خو ځله ئې سترگې ومړلې . مخامخ په میز د روبي

تصویر پروت و۔ ہغہ پتہ تندی، دغہ تصویر را اوچت کرو۔ نو
ورسره ئی د خیلې بنخې لیک ہم لاس ته راغے۔

،، تاتہ دې روبی مبارک شی۔ ما ستا هر خة ولوستل د
وضاحت کولو هېخ ضرورت نشته خکھ چې ما ډېر صبر کرے
دے زة خیلو بچو سره ستا کور پر ږدم چرتہ حم؟ دا ماتہ ہم پتہ
نشته خوتہ۔۔۔ تہ زمونږ دلتون کوشش مہ کوہ،،۔

لیکوال دا هر خة خو خو خله ولوستل۔ د،، روبی،،
تصویر ته ئی کتل او بیا لکه د لېونو د خیلې کمرې نه راووتو
په کور کنبې چپه چپیا وه۔ هغہ یو خوا بل خوا منډې وهلی
خیلو بچو او بنخې ته ئی او ارونه کول خو هلته خوک هم نه وو۔
هغہ په ریپدونکو لاسونو خپل ټول لیکونه راغونډ کرل او خة
ساعت پس شعرونه سوزېدل، افسانې لمبه کېدې، تکلونه
لوخره کېدل، نظموه ایره کېدل او لیکوال ورته د خندا شین و۔
کله به ئی،، روبی،، یادوله۔ کله خپله ماشومه لور،، خوږه،، او
کله به ئی خیلې بنخې ته نعرې وهلی۔ هغه په داسې حال کنبې
د کوره راووتو چې گربوان ئی شلېدلے و وېنسته ئی گله وډ وو او
د کلي په هره کوخه کنبې ئی په چغو چغو ژړل۔ هغه پنبې ابله
پنبې هر طرف ته منډې وهلی خو چا ورله هم دلایسه نه ورکوله
خکھ چې که دا کله هر خو هم هاغه و۔ ولې اوس ئی،، اقدار،،

او ،، روایات ،، بدل وو ۔ دلته خان حانی وہ او هر سرے د خان
په غم اخته ؤ ۔

خو میاشتی خود کلي خلقو لیکوال ببر سر او شلبدلے
گرہوان یو خوا بل خوا ولیدو ۔ ولې بیائی هېخ پته ونه لگیده
چې چرتہ لارو ۔ اوس چې کله د خوارلسمې سپوږمۍ وي نو د
کلي قبلې اړخ ته د غره د سر نه د هغه د تپو او چاریتو اواز
صفا اوربده شي او چې کله خول او طوفان وي نو د کلي خلق
په لارو کوخو کبني د هغه خنداگانې اوري ۔ مشران وائی چې
لیکوال د کلي په هر کور او هره کوخه کبني موجود دے خو
چاته خان نه بنائی ۔

چې د مینې د لمبو په اور کبني سوزي
هاغه روح به تر ابده په سلگو وي

خیالے

هغوي دواړه د وركوتوالي ملكري وو. د كلي لاري كوڅې د هغوي د پتې پتېانو د هغوي د چندروگانو او نورو معصومو جذباتو گواه وې. او چې د كومي ورځې نه د مينې احساس د هغوي لاشعور نه شعور ته راغلي ؤ. نويوبل ئې خوښ شوي وو. ولي د دواړو تر مېنځه ډېره فاصله وه. گلالۍ د ,, خان گل كاكا ,, لور وه او ,, شېر گل ,, د هغوي د كور

پیدائشی نوکر و۔ پیدائشی حکمہ چہ د ہغہ پلار نیکہ ہم ددی
کور نمک خوارہ پاتی شوی وو۔

گلالی د دولت پہ فاصلو عقیدہ نہ لزلہ حکمہ نو خو خو
خلہ ئی شہر گل تہ د خپلی مینې اظهار کرے و۔ ولې شہر گل
دومرہ ہمت نہ شو کولے۔ د خان گل کاکا پہ زپہ د لور دا
عاد تونہ جوړ نہ وو خو غر ئی حکمہ نہ شو کولے چہ گلالی۔
نیازینہ وہ او د ہغی زپہ ماتول ورتہ گران بنکار بدل۔ چہ ایلہ
پہغلہ شوه نو خپل وراہ سرہ ئی د ژوند پہ زندان کبھی بنکپل
کرہ۔ ہغی پپر وژرل ولې اخر ئی د ،، پبنتو، ، پہ کرنہ سر
کببندو۔ خود وادہ نہ پس ہغی د سکون ساہ چرې ہم
وانخستہ۔ د ہغی خاوند د پلار ایکی یوزوئے و حکمہ نو چا
ورته ،، بنہ خبرہ ،، ہم نہ شوه کولے۔ ہغہ بہ توله توله شپہ
یارانو سرہ بھر گر خبدو۔ او گلالی بہ د شہر گل پہ غم کبھی
اوبنکی تویولې۔ بلخوا د گلالی د وادہ نہ پس د شہر گل مزہ
ہم ورو ورو کمپدہ۔ ہر وخت بہ پہ سوچونو کبھی دوب ناست و۔
ولې دا احساس ئی چالہ ہم نہ ورکولو چہ گنی ہغہ تہ د
گلالی نہ بغیر دا ہر خہ نیمگری بنکاری۔

د وادہ نہ یو کال پس د گلالی خاوند امریکی تہ پہ
سپل لڑو او گلالی پلار کرہ راغلہ۔ کلہ کلہ بہ ئی شہر گل

ولیدو۔ دوارو بہ یو بل تہ وکتل او د یو بل پہ مجبوری بہ ئی د صبر ساہ رابنکہ۔

او بیا یوہ ورخ چہی د گلالی۔ د کور تہول خلق د محمد خان د زوئے وادہ لہ بر کنڈی تہ لازل نوپہ خوشی کور کنبی د گلالی۔ جذبات راؤلر زپدل۔ د ہغی پہ زرہ کنبی ناقراری غور خنگونہ شروع کرل۔ اخر صبر نہ شوہ۔ د لوئی دروازی نہ ئی سر رابنکارہ کرو او پہ حجرہ کنبی خورند سر ناست شہر گل تہ ئی اواز کرو۔ د شہر گل دیارہ دا د نہ منلو خبرہ وہ حکہ نوزرہ ئی درز اوخورو۔ د کت نہ راپا خبدو خوبیا اتالہ ودربدو۔ دہ فکر یورو چہ ورشی او کہ نا۔ خو چہ گلالی۔ بیا اواز کرو نو۔۔ شہر گل نزدی ورغے۔ ہغی تہ ورتہ کور تہ د دننہ راتلو اشارہ وکرہ۔۔۔ او بیا لہ ساعت پس دوارہ پہ خوشی کمرہ کنبی یو بل تہ مخامخ ناست وو۔ د گلالی۔ زرہ بی اختیارہ درزبدو۔ ہغی یوہ خبرہ کولہ او د شہر گل پہ مخ د وار خطایی رنگونو نور خہ وئیل۔

د خہ ساعت دیارہ خاموشی وہ۔ بیا گلالی۔ پہ رپدونکو شونہو ووی، ماتہ وگورہ زہ جینی۔ یم او ہغہ ہم یوہ پینتنہ جینی۔ بیا ہم زہ ہر خہ کولے شم او تہ خوزلمے ئی تکرہ ئی نو ولی دہ رنگ داسی زیر تہ تبدیلے دے شہر گلہ د زلمو سرہ بزلی خوند نہ کوی،، ہغی د شہر گل پہ سترگو کنبی د

نوتو کوشش وکړو۔ خوشېر گل ترې سترگې بلخوا واپولې۔ ،،
 زه ستا په جذباتو پوهېږم گلالی۔۔۔ خو ،، د هغه خبره په مری
 کښې ونښته۔ او گلالی د هغه په مخ د مجبوری رنگونو ته
 وکتل۔ ،، خبر د م تہ هېڅ مہ کوه دا ټول کار به زه وکړم ،، تہ بۀ
 بېگاته د کوټې نه بهر خملې دا زما حکم د م ،، گلالی د وومره
 قدرې ووي او په خۀ کار پسې پاڅېده۔

د شېر گل په مری کښې لارې اوچې شوې۔ هغه د خان
 کاکا په نمک رالوئ شوم ؤ۔ ځکه نو چرې ئې هم داسې نه شو
 کولې چې د پلار نیکه د کلونو په خدمت باندې اور پورې کړي۔
 هغه په دې هم پوهېدو چې که چرې خان کاکا په دې هر خۀ خبر
 شو نو هغه به یوه لحظه هم ژوند م پرې نه ردي۔ هغه هېڅ
 فېصله نه شوه کولې۔ د کور نه بهر راووتو۔ په حجره کښې ئې
 چيلم دوه درې ځله ډک کړو خو هېڅ خوند ئې ورنه کړو۔ کله به
 ئې وئیل چې ،، بېگاته هډو کور ته نه ؤم ،، او کله به ورته د
 مینې او جذباتو احساس ډاډ گیرنه ورکړه چې ،، گورې نا۔۔۔
 گلالی ستا دپاره څومره لوئې قربانۍ ورکولو ته تیاره ده۔ اخر
 تہ زلمې ئې پښتون ئې نویا ولې د یوې بې وسه پېغلي د
 جذباتو قدر نه شي کولې ،،۔

په دې فکرونو او لامحدوده سوچونو کښې ماښام شو۔
 د مور او پلار د بیاییا منت باوجود شېر گل ورتی۔ ونه خوړه او

سم د ما بنام نہ ئی د کوتی نہ بہر پہ پروت کت کبھی پنبی
 وغزولی۔ ہغہ خو حله سترگی پتی کری او هر حل ئی د خیل
 زرہ هر درز داسی محسوس کری و لکہ چھی گلالی را روانہ وی۔
 ہغہ خوشحالہ ہم و او وار خطا ہم۔ پلار ورتہ ووی چھی،، ہلکہ
 د ژمی شپہ دہ بہر مہ خملہ ناروغہ بہ شھی،، خو ہغہ ورتہ
 صرف دومرہ ووی چھی،، دننہ مہی ساہ دوہیری،، مور ئی
 ورباندی دوبہ برستن و اچولہ او پخپلہ دننہ کوتی تہ لارہ۔

شپہ یخہ وہ۔ د غرونو پہ سرونو و اوری شوی وی۔ خود
 مازیگر نہ پس موسم صفا شوے و حکہ نود خوار لسمی د
 سپورمی۔ شغلی نوری ہم یخی وی چھی خنگہ خنگہ شپہ
 پخیدہ۔ د شہر گل تلوسہ نورہ ہم سبوا کبده۔ دوه دری حله د
 پیشو د پنبو بنکالو سرہ پہ کت کبھی رانبع شو۔ کله کله بہ ئی
 چھی پلار دننہ پہ کوتہ پہ دہہ و اوری د نو دلته بہ شہر گل
 غورونہ نبغ کرل۔ چھی کله شپہ بنہ او غزبده نود ہغوی د کور
 دروازہ ورو غوندی بیرتہ شوہ۔ پہ شہر گل یوہ تہ تہ او بلہ
 راتلہ۔ ہغہ د ور خلاصیدو نہ پس د گلالی د پنبو بنکالو
 اوربده چھی ورو ورو د ہغہ کت پوری راورسبده۔ ہغہ پہ خان
 پوری برستن نورہ ہم کلکہ کرہ خو ساعت تہر نہ و چھی،، چا،،
 برستن ورو غوندی رانیکہ او بیا غلی غوندی د شہر گل خوا

تہ راوختل۔ د شبر گل ساہ بندہ وہ او ٲول وجود ئی خولہ خولہ ؤ
هغه نہ پوهېدو چې خه وکړي۔

خه ساعت خاموشي وه او بيا په شبر گل چا ورو غوندي
پښه واچوله۔ هغه غوښتل چې چغې کړي خو د ويرې نه ترې
اواز هم نه شو ختلے۔ ساعت تېر نه ؤ چې چا ترې لاسونه هم
چاپېر کړل۔ د شبر گل په ذهن کښې د رسوايۍ هېبتناک
احساس راؤپارېدو د هغه په مړۍ کښې لارې اوچې شوې۔ د
وينې چلن ئې نور هم سېوا شو او د شپې د تېرېدو احساس
ورته هلہ وشو چې کله ئې د پلار خبرې واؤرېدې۔ ،، دا خو
دپاسه سره گرمه ده او شبر گل بچے مې نن هډو د پاڅېدو نوم
نه اخلي ، ،

د شبر گل د ٲول وجود نه لکه چې دم ختلے وي۔ هغه
برستن په ځان پورې نوره هم کلکه کړه۔ لاس اوس هم د هغه د
غارې نه چاپېره ؤ۔ د هغه هر يو رنگ بې اختياره دانگل او د
پلار د بې عزتۍ احساس په يو دوه کښې اټاله کړے ؤ۔ هغه نه
پوهېدو چې خپلې مور او پلار سره به څنگه سترگې لگوي۔
هغه د پلار خبرو ته غوړونه نېغ کړي وو۔ ،، د خان کاکا زوم
بيگا د امريکې نه واپس راغله دے چې شبر گل پاڅي نو هلته
ئې ولېږه او زه څاروؤ له گياہ راوړم۔ هغه د پلار د پښو اواز
اورېدو۔ چې دکوره ووتو ولې د پلار دې خبرې د شبر گل په

ذهن کنبی یو بل طوفان راپورته کړو . هغه نه پوهېدو چې د خان د زوم سره به څنگه سترگې لگوي . مور ئې ورته درې ځله اوازونه وکړل . خو شپږ گل ځان نا غرضه کړو . هغې ځان سره ووي ، ته خو په سریتوب نه پوهېږې خو اودرېره چې دا برستن درنه گوزار کړم چې پاڅې او که نا ، ، د شپږ گل د سر نه شننه لوڅره وخته . هغه د مور د هر قدم اواز داسې اورېدو لکه چې زړه له ئې څوک د پلک گوزارونه را اچوي .

چې مور ئې کت ته نزدې راغله نو برستن ئې ترې په درز لرې گوزار کړه . شپږ گل زړه کلک ونيولو او سترگې ئې پټې کړې ، وې دا خو ، خیالې ، ، هم راغله دے ، ، خو شپږ گل د مور په دې خبره هډو پوهه نه شو . د مور نه ئې مخ واړولو او چې سترگې ئې پرانستې نو کشر ورور خیالي ترې دواړه لاس چاپېره کړي وو . شپږ گل یوه اوږده ساه رابښکه او چې ئې اوکتل نو د څو ورځو ، دیارې ، ، سترې کړې خیالې لا اوس هم بې غمه اوده ؤ .

څوک تر سحره ارمانونه ژاړي

څوک بې پروا په خوب اوده پراته دي

تھینکس گاہ

هغوي دواړه خاموشه ولاړ وو. کله کله به ئې يو بل ته وکتل ولې بيا به ئې سترگې بسکته کړې. دواړو د يو بل د زړه درزار اورېده. ولې چا هم دا همت نه شو کولې چې دغه اظهار په شونډو راوړي. په دېوال باندې يو جولاجاق چاق خپلې جالې ته روان ؤ. هغوي دواړو د جولاد پنجو اواز هم اورېد مې شو او په جاله کښې د نښتي ماشي د څانگونو شور

ہم۔ د کړکی۔ په نرو نرو چاؤدونو کښې خوږه خوږه هوا راتله چې د کړکی۔ پردې ئې خوزولې دوي د پردو د خوزیدو دغه اواز هم اورېدو۔ په دې دومره خاموشی۔ کښې،، یو خاموشه اظهار،، د مینې خبرې کولې او دوي دواړه په سترگو سترگو کښې په دغه خاموشه اظهار پوهېدل۔،، جمال،، چې د ډېر وخت نه د،، شمیم،، په مخ سترگې ښخې کړې وې بې اختیاره وې،، ش۔۔۔ شمیم،، شمیم لکه چې د یو ژور خوب نه راپورته شوې وي۔،، هن،، هغې غلي غوندي وې۔ جمال په اوچو شونډو ژبه رابښکه د زړه خبره شونډو له راغله او د هغه د زړه درزا د قابو نه بهر وتله،، ته دا خپل لاس زما په سینه کېږده نو پوهه به شې چې زه څه وئیل غواړم،، شمیم داسې محسوسه کړه لکه چې جمال عن د هغې د زړه خبره کړې وي۔ د څه سوچ نه بغېر ئې منگل د هغه په سینه کېښوده۔ او مخ ئې بلخوا واړولو۔ د جمال د وجود هرې ذرې اور واخستو۔ هغه په خپلو رگونو کښې د شمیم د بدن گرم والی محسوس کړو۔

هغه غوښتل چې شمیم د خپلې سینې سره جوخته کړي خو چې باهر ئې د هغې د پلار خبرې واړېدې نو وېرېدو۔ هغه د شمیم لاس په خپلې سینې پورې کلک ونيولو۔،، ته پوهه شوې؟ هغه په نښتې اواز کښې ووی۔،، خدائے پاک دې ما مړه کړي،، د شمیم په سترگو کښې د مجبوری اوښکې

لاڙي راغلي۔ جمال د هغي په خوله لاس کښودو۔ او بيا ئي د هغي مخ په دواړو لاسونو کښي ونيوؤ۔ ،، داسي مۀ وايه شميم په ما اعتماد کوه ، مکمل اعتماد ، ، زما په تا مکمل اعتماد دے۔ خو خدائے خبر جماله۔۔۔ خدائے خبر چي دا زړۀ مي ولي کله کله دا خبره نۀ مني تا خوزۀ په داسي امتحان کښي اچولي يم چي زۀ ئي هډو په چل نۀ پوهېږم۔ ما خو چري دا سوچ هم نۀ وکړے۔ دا هر څۀ څنگه اوشو ، ، شميم يو نظر ښکته وکتل او بيا ئي د جمال سترگو ته سترگي راواړولي۔ ،، کاش وخت هم په دې ځائے او درېدے شوے چي ما خپل پاتي ټول عمر تاته په کتو تېر کړے وے۔ کاش تا ټول عمر هم زما سوچ کولے شوے ، ، هغي دومره قدرې ووي او بيا ئي خپلي اوبنکي قابو نۀ کړے شوې۔ جمال د هغي هرې اوبنکي ته د خپلي مينې بندونه وهل او هغه ئي دلاسه کوله۔ ،، شميم زما دې ستا په دې پا که مينه قسم وي چي ما نۀ ددې نه وړاندې د چا داسي سوچ کړے دے او نه دې خدائے پاک زما په زړۀ او ذهن کښي ستا نه سېوا بل څوک ځائے کړي ، ، ۔

په دې اورېدو خدائے خبر شميم ته څۀ خبره راياده شوه هغي خپلي اوبنکي اوچي کړي او په رېږدونکو شونډو ئي ووي۔ ،، جماله ماله داسي کول نۀ وو پکار ځکه چي زمونږه تر مېنځه ډېره لويه فاصله ده دا ما څۀ وکړل۔۔۔ زۀ څومره کم عقلم يم ، ،

هغه د کت لنگې ته کنبناسته او په دواړه لاسونو کنبې ئې خپل مخ کلک ونيو. جمال خه ساعت اتهاله او درېدو بيا ئې په غريو کنبې ووي. ,, شميم ته د جذبو په صداقت ايمان لري ، ، شميم سر و خوزولو او جمال خپله خبره اوږده کړه. ,, زه د مينې تقدس د جذباتو په لمبو کنبې نه شم ستي کولې. ته باور لره چې که چرې ټول عمر راسره داسې په خوا کنبې ناسته ئې نوزه به درته گورم. شميم زه يو شدل پښتون يم او د يوې پښتنې پېغلې مجبور يانې پېژنم ، ، د شميم زړه له خدائې خبر چې بيا خه راغلل وړو وړو سلگو ونيوه. ,, ته نه پوهېږې ، ، هغې دومره قدرې ووي او بيا سلگو سره هټکو ونيوه.

د کمري نه بهر د شميم مور چا سره په خبرو تيزه تيزه لگيا وه او دلته د جمال په زړه کنبې د مينې طوفان غورځنگونه وهل. ,, شميم داسې مه کوه څوک به راننوي ، ، راځي دې کنه زه د چا نه ويرېږم خونه ، ، شميم په اعتماد ووي. - که هر څو د هغې لهجه کنبې اعتماد و خود جمال نه ساگ سيلی. وړم و. هغه په درنو قدمونو شميم ته ورنزدې شو او په رېدونکو لاسونو ئې راپاخوله د شميم زړه نور صبر ونه کړو او جمال ته ورتر غاړه وته هغه ټوله لکه د پانې رېبده. د جمال په ټول بدن کنبې د شميم د بدن گرم والي چورلکونه خوړل. هغه د شميم مخ دواړو لاسونو کنبې کلک ونيوؤ. د اوبنکو ډکې

سترگي ئي ورله بنڪلپي ڪري۔ د شميم د هر اندام نه لڪه چي
 ساه ختلي وي او جمال د خپل ڪيفيت اندازه ونه لگولي شوه۔
 هغه څه ساعت خپلي شونڊي د شميم په سترگو ايني وي۔

او چي بيا ئي ڪله خپلي رپڊونڪي شونڊي د شميم په
 زيرو تنبتيڊلو شونڊو اڀنودې نو د ڪمري دروازه په درز بيرته
 شوه او جمال د ڪرسي نه سر د لاندي راپږوتو۔ نو ڪر په وار
 خطايي رامنڊي ڪري، سر۔۔۔ خپر خود م ڪنه، هغه جمال
 د فرش نه راپورته ڪيو۔ جمال په بقو سترگو يو نظر نو ڪر ته
 وکتل، يو ګلاس اوبه، هغه په اوچو شونڊو ژبه رابنڪه۔ د
 هغه زړه اوس هم بي اختياره دانگل سترگي ئي پتي ڪري يوه
 ارڊه ساه ئي رابنڪه او د خولي نه ئي بي اختياره وختل
 تهينڪس ګاڊ،، (THANKS GOD)

داسي حالاتو زورولے یمه
 چي تصور دي هم کولے نه شم

اخبار

صوبیدار نیک عمل خان د خیلې نوکری اخري سلوټ هم دومره په چستی سره وکړو چې هلو د چا یقین نه راتلو چې گني د هغه عمر پوره پنځوسو کالو ته رسېدلې دے۔ هغه د خپل ریټارنمنټ کاغذونه د کرنل صېب نه په ډېر احترام راواخستل او چې کله ئې په دوېم ځل لاس تندي ته پورته کولو نو کرنل صېب ته ئې په ژور نظر وکتل او لکه د نور کله په شان

ئې دا حل هم داسې محسوسه کړه لکه چې د هغه په وړاندې د هغه زلمه زوئې ارشد ولاړوي.

صوبېدار نېک عمل خان فوخ ته په دې ارمان راغله و چې هغه به هم يوه ورځ لوائې افسر شي ولې د تعليم د کمي په وجه ايله د صوبېدارۍ عهدې ته رسيدلې و. خو هغه مایوسه نه و او د خپل ارمان د تکميل دپاره ئې سترگې د خپل زلمي زوي ارشد په لور وې. ارشد اوس اوس د دولسم امتحان پاس کړې و. پلار به د شپې تر ناوخته پورې زوي ته د خپلې نوکړۍ د زمانې قيصې کولې. او زلمي ارشد ته به ئې وئيل چې زه د هغه ورځې په ارمان يم چې تا د فوخ د يولوائې افسر په وردۍ کښې ووينم. هغه ته د پلار د جذباتو علم و ځکه نو د آئي ايس ايس بي د امتحان دپاره ئې ټول ضروري کتابونه راجمع کړي وو.

او بيا هغه ورځ هم راغله چې ارشد د کمېشن په ورومېني ټسټ کښې د پاس کېدو نه پس کواټ ته د آئي ايس ايس بي دپاره لاړو. او د مقابلې په دغه منډه کښې د خپلو ملگرو نه په هر قدم وړاندې لاړو. د څو ورځو د امتحان نه پس چې هغه کور ته واپس راتلو نو په مخ ئې يقين او اعتماد دواړو چورلکونه خوړل. د ارشد په ليدو د صوبېدار نېک عمل خان زړه د خوشحالي نه بې اختياره ودانگل او د زوي نه د څه

اورېدو نه وړاندې ئې په درز سلوټ وکړو. ارشد د خدا شین شو. او پلار ته بې اختیاره ورتړ غاړه وتو او بیا د شپې تر ناوخته پورې ارشد خپلې مور خپل پلار او ماشومې خور ته د آئي ایس ایس بی د ټریننگ قیصې کولې. او هغوي ټول ورته غوږ غوږ وو.

د زلټ د انتظار دغه خو ورځې ډېرې گرانې وې. مور ئې په نفلونو او دعاگانو نۀ سترې کېده. ماشومې خور ئې خپلې جوړه جامې او لس روژې منلې وې او پلار ئې وړاندې نه د خیرات دپاره د „گوندل“، نه مېنسه راوستې وه. ارشد ته د ټول کور ددې ناقراری او انتظار احساس و ځکه نو د پلار په مشوره د زلټ د پوښتنې دپاره کواټ ته روان شو. هغه د خیالونو او فکرونو یو لوی سېلاب په مخه کړم و. هغه په فلاټنگ کوچ کبني د ناستو کسانو په خبرو نۀ پوهېدو. هغه داسې محسوسوله لکه چې دا د هغه ماتحت سپایان دي. په زړه زړه کبني ئې هغوي ته د چپ کیناستو حکمونه هم ورکول. په فلاټنگ کوچ کبني غږېدونکې موسیقي د هغه په ذهن کبني داسې الول کېده لکه چې دا هغه ته فوځي بیند غږېږي. د سرک په خوا خوا ولاړې ونې هغه ته د سلامۍ په غرض ولاړ کسان ښکارېدل. فلاټنگ کوچ لکه د سیلی روان و. او چې کله ئې د یو ټرک نه لار اخسته نو مخامخ ورله بس راغی. خلقو

تصویر

توله ورخ باران ورېدلې ؤ . او چې کله د ژمي دغه یخه ورخ د تیارو په تورتم کښې ورو ورو ور کېده نو د اسمان په مخ وریځو په یو بل پسې منډې وهلې . سپوږمۍ به کله کله وریځو د تور خادر نه د لږ ساعت دپاره مخ راښکاره کړو . یو نظر به ئې په کائناتو خپلې پلوشې خورې کړې . بیا به ئې لکه د ناوې سترگې د وریځو په پلوشو کښې پټې کړې . ساعت تېر نه ؤ چې

د آسمان برہننا سپوا شوه۔ او بيا ددغه برہننا سره په غرونو د تندر و نو پر پوتو آوازونه هم هر چا واؤرېدۀ خو په کلي کښې داسې خاموشي خوره وه لکه چې هر چا د خپلو کورونو نه کډې کړي وي۔ د باران څاڅکي داسې بې ترتيبه راپرېوتل لکه چې څۀ رنگې چې څوک چاله په مخ درنې درنې څپېرې ورکوي۔

سيفور په دغه زول او طوفان کښې گډو گډو روان ؤ۔ چې کله به د هغۀ په لمدو جامو د آسمان برہننا اولگېده نو د هغۀ په گس مت او بنۍ خپه به د باران د اوبو سره گډې وډې وينې ښکاره شوې۔ هغه په ځان پسې ځان رابښکلو ولې په شونډو ئې زيبرگه نۀ راوستو۔ او بيا چې کله هغه يوې دروازې ته نژدې شو نو روغوندي ئې دروازه اوټکوله۔ هغه دروازې ته د ارمان او حسرت په نظر کتل۔ او چې په دوهم ځل ئې دروازه اوټکوله نو۔۔۔ دروازه خلاصه شوه۔ يو سپين ږيرے بابا سيفور ته مخامخ راغے۔ سيفور د هغۀ سترگو ته اوکتل۔ آسمان اوبرېښېدو۔ او بابا پوهه شو۔ چې سرے ډېر ژوبل دے۔ هغۀ سيفور ته دروازه خلاصه کړه۔۔۔ او ورته ئې ددنته راتلو اووئيل۔ سيفور يوه اړده ساه رابښکه۔ بابا هغه له اړده ورکړه او دروازې ته نژدې کمرې ته ئې دنته کړو۔ سيفور د يخنۍ نه رپېدو۔ او بابا ته د موسم احساس ؤ۔ هغۀ زر زر هور بل کړو۔ او

چې کله د هور رڼا په سيفور اولگېده نو بابا د هغه زخمونه واضح اوليدل -

دواړو به يو بل ته په ژور نظر کتل خو چا هم خبره نشوه کولې - اخر بابا غلي غوندي اووے ، ستا خو لکه چې زخمونه ډېر ژور دي - اودرېره چې خه پتې - درله او کرم ، ، بابا چې څنگه په پتې - پسې پاڅېدو نو سيفور ورته بيا په ډېر غور اوکتل - بابا خه ټوکي اوسوزول او چې د سيفور په زخمونو ئې پھې لگولې نو سيفور داسې محسوسه وله لکه د هغه په زړه ټکورنه لگي - چې کله د سيفور لږه تسلي اوشوه - نو بابا ورته گرم څادر راواخستو - او ورته ئې اووے چې اوده شه چې کله صبا راؤڅېږي نو... بيا به پخپله مخه ځي - سيفور بابا ته يو ځل بيا په غور اوکتل - بابا د هغه د سترگو په تجسس او سوالونو پوهېدو - په ډېر چل ئې ترې د زخمونو سوب اوپوښتو - سيفور خبره الول کړه او دومره قدرې اووے چې دشمنان راپسې وو - دغه خو ډزه په مقابله کښې لگېدلې يم - او که چرې تاسو راله امن نه وے راکړے نو... ، ،

د بابا او سيفور چې کله خبرې اوږدې شوې نو بل خوا د عبدالجبار خان بي بي په کور کښې حيرانه اودريده او دې فکر يوړه چې په دې توره تياره کښې د هغوي نوکر په خپله وره کوټه کښې د چا سره خبرې کوي - هغه د گوتو په سرونو

کوئی تہ نزدیکی راغلہ۔ خہ ساعت ئی خبرو تہ غور او نیوہ۔ بیا ئی
د ورہ پہ چوند کبئی غلی تماشہ او کرہ۔ د هغی نظر د اور پہ
لمبو کبئی د سیفور پہ مخ پر بوتو۔ زرہ تہ ئی ډیری وسوسی او
سوالونہ راغلل خو۔۔۔۔ خو خاموشہ پاتی شوہ۔

د سیفور پہ مخ ناقراری واضحه بنکار بدہ۔ هغه ار خونہ
بدلول او د سپین ډیری بابا سرہ ئی خبری بدلولی رابدلولی۔
،، ما پہ ژوند کبئی ډیر خہ لیدلی دی۔ د خپل هوس دپارہ می
ډیری وینی توپی کرپی دی خو۔۔۔ اوس ملامتہ یم۔ ماتہ احساس
کبری چی کہ پردی سل کورونہ وران کرپی خپل یو نشی آبادہ
ولی،،۔ بابا ددی خبری سرہ سر او خوزولو۔ او بیا ئی سیفور تہ
اوئیل۔،، مہلمہ چرتہ خپل زرہ دی ہم درد کرے دے۔ سیفور د
لر ساعت لپارہ پہ سوچ کبئی لارو بیا ئی۔ یو سوپر اسویلی
او کرو۔،، هو بابا یوہ واقعه داسی دہ چی زما پہ دہ مجرم ذہن
کبئی هر وخت ازغی ازغی کبری۔ زما پہ ضمیر بیا بیا چکونہ
لگوی۔ خو۔۔۔ بابا چی کلہ د عقل سترگی رندی وی او سرے
خپل غرض را اخسترے وی نوهاغه خہ کوپی چی د انسانیت
تری ہم ویرہ کبری،،۔، هو تار بنستیا اووے،،۔ بابا د سیفور د
خبری تائید او کرو۔،، تا راتہ قیصہ کولہ،،۔ سیفور پہ اوچو
شوندو ژبہ رابنکله۔،، بابا دا ہم داسی د ژمی ورخی شپی وی۔
ماتہ چا اوئیل چی د امان کوت کلی د عبدالجبار خان نوکری

پورہ شوې ده - لوتئ افسرد مے - او نن صبا به د پینشن پنډه
 روپۍ را اخلي - د عبدالجبار خان د نوم د اورېدو سره د بابا
 غوږونه او درېدل - او په وازه خوله ئې اوو مے ، ، بیا ، ، ؟ سیفور
 اړخ بدل کړو او قیصه ئې بیا شروع کړه - بیا زه په دې غم کښې
 اخته شوم چې دامرغۍ مې د گوتونه اونئ ځي حکه نو د هغه
 څارنه مې شروع کړه - او چې په کومه ورځ هغه د بینک نه پسې
 راواخستې نوزه هم په بینک کښې ولاړ ووم - د هغه په لاس
 کښې دومره ډېرو روپو زما د ضمیر سترگې ړندې کړې - چې
 هغه د بینک نه اووتو نوزه ورپسې شوم - هغه چې په ما پوهه
 شو نو د ځان د خلاصی دپاره ئې ډېرې مندې او وهلې خو اخر
 زما د پنجې د لاندې راغے - - بابا هغه ماتہ ئې ډېر منتونه
 او کړل خو ما د هغه نه د هغه د څلوېښتو کالو خواری په لږ
 ساعت کښې اوتروړله - او چې کله مې زړه ته راغلل چې داسې
 نه صبا له زما د جرم پته اولگي نو د څه سوچ نه بغیر مې دوه
 درې ډزه په سر اوویشتو - بابا - - زه هر څه هېرولے شم خود
 عبدالجبار خان هاغه اخري سلگۍ هاغه سوالیه نظر نشم
 هېرولے - کله هم نه ، ، -

چې څنگه سیفور دا قیصه کوله نو د بابا د مخ رنگونه
 بدلیدل رابدلیدل - - چې کله د اور لمبه تیزه شوه نو سیفور د
 بابا د مخ تښتېدلي رنگونه اولیدل - خو هېڅ ئې اونئ وئیل -

بابا غلے غونڈی پاخبدو۔ دروازہ ئی خلاصہ کرہ۔ اوچی کورتہ دننه شو۔ نو سیفور د اور د لمبی پہ رنا کنبی مخامخ پہ دہوال د عبدالجبار خان عکس اولیدو۔ د هغه سترگی بقی را اووتی پہ مری کنبی ئی لاری اوچی شوی۔ هغه لکه د بت مخامخ عکس ته کتل بل خوا بابا ساه ساه پہ توپک پسی منډه کرہ۔ چي څنگه ئی توپک ته لاس کرو نو د شانہ نه ورته چا په اوږه لاس کیخودو۔ بابا ابوگنیدو۔ چي شاته ئی اوکتل نو مشره بي بي ولاړه وه۔ د هغې په سترگو د هور لمبو چور لکونه خوړل۔ بابا به څه وئیل چي مشري بي بي ورته اووے ،، ما هر څه واوړیدل۔ زما په زړه کنبی ستانه د انتقام اور ډېر سپوا دے۔ خودا د یو پښتون کور دے۔ او د پښتون کور ته چي څوک د امن دپاره راشي نو په هغه ډز کول نه پښتو ده او نه غیرت دے۔ بابا نن سیفور زخمي دے او په زخمي لاس پورته کول نوره هم بده خبره ده۔ ورشه او د کوره ئی باهر کره ،،

سیفور دا هر څه په خپلو غوږونو واوړېدل۔ هغه ته ځان نور هم مجرم ښکاره شو۔ او چي کله بابا خپلې کوتې ته راتلو نو بیا سیفور د شپې په تیاره کنبی په تیزی سره وتلے و۔ بابا ورپسې باهر ته منډې کړې خو د شپې په تورتم کنبی هغه ته هېڅ نه ښکارېدل۔۔۔ خو لحظې پس د ټول کلي خلقو یو ډز

واؤریدو ددغه ډزد اورېدو سره د عبدالجبار خان د بنځې زړه
ته ډېر سوالونه راغلل خو هغې خپل نوکر ته هېڅ اونه وئیل -
او بیا صبا له د کلي په لارو کوڅو کښې هر چا دا خبره
کوله چې د بې شمیره بې گناه کسانو قاتل سیفوري بیگانه په
نیمه شپه کښې ،، خپل ځان ،، پخپله اوویشتو -
چې احساس شي ملامته ضمیر وینځ شي
نوژوندون بیا د ژوندون په اوږو بار وي

قتل

د سادہ کلی پہ سادگی کبھی لا اوس ہم مستی پہ
غور خنگ وہ پہ گودرونو کبھی بہ ہر مازیگر بنکلاگانو یو بل
لہ غارِی ور کولہی - پہ تنورونو بہ د پبغلو خنداگانو نورہ گرمی
پیدا کولہ - د چنار پہ لوپو بناخونو کبھی بہ تالونو ،، ژوند ،، لہ
جوٹی ور کولہی - کورونہ ،، خر ،، وو خو ضمیرونہ پاک وو -
کوخی ،، تنگی ،، وی خوزرونہ فراخہ وو - دیوالونہ کچہ وو خو

،، لوظونہ ، ، پاخه وو - په جوماتونو کښې به تر ناوخته خلقو د کلي په مسئلو خبرې کولې او په حجرو کښې به لاس اوس هم د رباب تارونو د وختونو نغمې وئيلې -

جمال او مرجانه هم د ژوند د رباب ،، دوه نغمې ، ، وې د جمال د ځوانۍ او بنائست خبرې به په گودرونو او تنورونو کېدې - خود مرجانې د پېغلتوب خبره د چاپه خوله نه شوه راتلې -

د دواړو د کليو تر مینځه ایله دوه میله فاصله وه - ځکه نو غم بنادي شریکه وه - مرجانه د ورکوټوالي نه د جمال په نوم وه - جمال د کمال خان زوئې ؤ او کمال خان د مرجانې د پلار د مودو یار ؤ - دواړو د ځوانۍ د پررنگونه په یو بل شیندلي وو او د وخت تېرېدو باوجود لا اوس هم په دغه رنگونو کښې ځلا وه - او بیا چې کله د رباب دغه دواړه نغمې په یو سر کښې ځائې شوې نو په ټوله ،، علاقه ، ، کښې خوشحالي وه - مرجانه د جمال په کتونۍ مېرېده او جمال د مرجانې په سترگو کښې ورک ؤ -

کشماله د مرجانې کشره خور وه او نعیم ئې مشر ورور ؤ چې په فوځ کښې مېجر ؤ - مېجر صېب به کله کله په چوټۍ کلي ته راتلو او هر ځل به ئې تر ناوخته پورې کشمالي ته د فوځ قیصې کولې - که هر څو هغې دغه قیصې څو څو ځله اوریدلې

وې خود ورور د زرۍ دپاره به ئې ورته هر ځل غوږ نيولې و ځكه چې مېجر صېب په كشمالي ډېر زيات مئين و او كشمالي ته ددغه مينې پوره پوره احساس و .

بلخوا جمال د مرجاني په ټول ټبرگران و . ولي كشمالي به په هره خبره كښې د هغه ذكر كولو او چې كله مرجانه واده شوه نو كشماله به اكثر هم خور كړه وه . هغې به چې كله جمال ته په ډېر مينه ،، بهائي جان ،، وئيلو نو د هغه په سترگو كښې به د خوشحالي او ښكې لارې راغلې او د زرۍ د رباب هر يو تار به ئې داسې نغمه شروع كړه چې هغه به پرې پخپله هم نه پوهېدو .

د واده نه يو نيم كال پس چې كله مرجانه د ورومبي ماشوم د كېدو په موقعه ناروغه شوه نو كشماله د هغې د خدمت دپاره په دؤ راغله د خور خدمت سره سره به چې له هغې جمال له جامې استري كولې هغه ته به ئې روټې اېښوده د هغه پېزار به ئې پالش كولو نو زرۍ او ضمير به ئې د يو بل نه داسې عجيبه عجيبه پوښتنې كولې چې د كشمالي نه به يوه دوه خطا شول . د ځان سره به ئې ډېر څه وئيل كوم چې صرف هغې اوريدم شول .

چې كله د مرجاني ماشوم د څلوېښتو ورځو شو نو هغه پلار كړه لارۍ . كشماله په دغه ورځ ډېره خوشحاله وه . مرجاني

مور ته د خپلې ناروغتیا قيصې کولې او کشماليې د ,, بهائي جان،، نه په دروغه گيلې مانې کولې. ورځ تېره شوه. او چې کله ما بنام تياره خوریده نو مېجر صېب هم راغی. په کور کښې خنداگانو جوختې غاړې ورکړې. کشماله په کور کښې توده توده گرځېده او چې کله شپه په غزیدو شوه نو کشماليې د کور په لويه کوټه کښې خپل ورور او ,, بهائي جان،، له کټونه سم کړل. خبرې وشوې. گيلې ترسره شوې او بيا په کور کښې ورو ورو او زونه ور کېدل.

ټول خلق او دۀ شول ولې کشماليې له خوب نۀ ورتلو. هغې بيا بيا اړخونه بدلول. چې کله به ور له يو نازک غوندي خيال ضمير او تخنولو نو د هغې د زړۀ درزا به سپوا شوه. په کټ کښې به ئې سر راپورته کړو. ولې گېر چاپېره به د خاموشۍ نه علاوه هېڅ نۀ وو. کله کله به ئې د سوچ په ولوونو کښې جمال وښتو. د هغۀ ځوانۍ او بنائست ته به فکر يوره. زړۀ به ورته ډېر څۀ ووئيل خو هغې ته به ځان ډېر لوائ مجرم ښکاره شو. زر زر به ئې توبه وويسته او سترگې به ئې پټې کړې چې کله شپه توره هم پخه شوه نو مخامخ په ځورند لالتين کښې تيل خلاص شول او ساعت تېر نۀ ؤ چې ټول کور په تيارو کښې ورک شو. دې تيارو د کشماليې زړۀ نور هم ناقراړه کړو. جمال د هغې په ذهن او سوچ کښې د خندا شين ولاړ ؤ. ځان

سره د خه سوچ کولو نه پس هغه د کت نه راپاڅېده. گېر چاپېره ئې توري تيارې ته وکتل. بيا د سر وېښته سم کرل او د پنجوپه سرونو د کور لوئې کوتې طرف ته روانه شوه. د هغې په هر رگ کښې وينې ټوپونه وهل. ساه ئې لنډه لنډه کېده. لاسونه او پښې ئې رپېدل خو، زرۀ، لکه د ماشوم د لاسه نيولې وه.

کوتې لرې نه وه او ساعت تېر نه ؤ چې کشماله د جمال د کت سر ته ولاړه وه. يو خو خله ئې اوږده ساه رابښکه او بيا ئې په رپېدونکي لاسونه د جمال په سر، کېښودل. هغې داسې محسوسه کړه لکه چې د وجود په هر رگ کښې ئې د اور لمبو چورلک خوړلې وي. هغه نه پوهېده چې خه وکړي جمال په ډوب خوب اوډه ؤ او کشماله ايله د کت بازو ته انډول شوې وه چې د کت بازوگانو چغې کړې. د کشمالې نه لکه چې ساه ختلې وي. زر د جمال د کت خوا ته کېښناسته. مېجر صېب په خپل کت کښې ډډه بدله کړه او چې بيا کشماله په دغه تورتم کښې د چا په ښکالو هم پوهه شوه نو نوره هم وارخطا شوه او په خړپوسو خړپوسو د کوتې نه بهر راووته.

د هغې د رگ رگ نه خوله روانه وه. او چې څنگه خپل کت ته ورسېده نو خوره وره پرمخې راپرېوته. هغې خان سره په چغو چغو ژړل د زرۀ درزائې دومره سپوا شوه چې د هغې د برداشت نه ووته. او کله چې دغه درزا ورو ورو کمېده نو د

هغې ژړا هم ورو ورو د شپې په خاموشۍ کښې ورکېده او چې
کله بیا د چاپېرچل نه د شپې تور خادر راغونډېدو او د صبا
سترگه راختمه نو کښماله په خپل کتې کښې بقیې سترگې مړه
پرته وه.

تا مې د حال پوښتنه اونکرله
د زړه خبره وه په زړه پاتې شوه

استاذ گادے واپس کرہ

،، جنت گل ،، آسمان ته وکتل۔ او بیا ئی یوه اورده
ساہ رابنکه بیلچه ئی په اوره کره او سترے سترے د کلي په
لور روان شو۔ د ما بنام تیارة خور بدونکې وه خود کلي خني
زمیدار لا اوس هم په خپلو کارونو کښې بوخت وو۔ جنت گل
ددغه کلي والو سیوري لیدل چې د سپورمۍ په کچه رڼا کښې
تت تنکار بدل۔ هغه ټوله ورځ په پټي کښې تېره کړې وه خو

د اوبو د کمي په وجه ئې اوبه خور سرته نه ؤ رسولې . د هغه خولې له دوه درې ځله يوه تپه راغله اوبيا ئې داسې د ذهن نه په بېرته لاره چې جنت گل ئې د لفظونو اندازه هم ونه لگولې شوه .

کله دومره لرې نه ؤ . جنت گل چې کلي ته راوړسېدو نو بيا په کورونو کښې رڼاگانې بلې کړې شوې وې . هغه د خيالونو په ژور سيلاب کښې د ځان نه ورک ؤ . ځکه نورته دا پته او نه لگيده چې کله د خپل کور دروازې ته راوړسېدو . هغه بېلچه په درز دروازه کښې گزار کړه . خپلې جامې ئې دوه درې ځله اوځنډلې اوبيا د خپل محلت لوئې حجرې ته ورغې .

په حجره کښې د ټنگ ټکور محفل تود ؤ . او چې کله به چا د منگي د ټنگ او د ستار د ترنگ سره ، تپه ، ، پورته کړه نو جنت گل به په دغه ناقراره جذبو کښې خپل تن شان عکس ښکارېدو . هغه په فکرونو کښې ورک ورک يو اړخ ته پخه ډډه وهلې وه . او د ټولې ورځې د ستومانۍ د ويستو دپاره ئې د کلي د زلمو مخونو ته په زير زير کتل .

کله د ټولو شريک ؤ . ځکه نو ورکښې هر يو مخ د بل سره اشنا ؤ . دا ددغه کلي معمول وو او جنت گل ددې ساده باده بنائستونو يوه حصه وه .

چي ڪله شپه په غزبدو شوه نو د ڪلي خلق ورو ورو په خوربدو شو ځكه نو جنت گل ته هم دا احساس وشو چي هغه د ماښام روتي هم نه ده خوړلې. هغه کور ته په داسې حال کښې ننوتو چي په زړه کښې ئې يوې داسې وسوسې لتې وهلې چي هغه ئې احساس نه شو کولې. په کور کښې ډيوه تته شان بليده جنت گل چي نزدي ورغې نو بنځه ئې ورپسې راپاڅېده او په رپېدونکو شونډو ئې ورته ووي،، بنه ده چي کور ته راغلي،، جنت گل د ډيوې په تته رڼا کښې د هغې په مخ راغلي اوبښکې وليدې. زړه ئې يو نرې غوندي درز وخوړو.،، خبر خود مې کنه،، د هغه مړې ونښته. بنځې ئې په خپل شلیدلي پيڅکي اوبښکې وچې کړې او جنت گل ته ئې مخ را واپولو.،، د نازکې تبه هلو کمپرې نه،، هغې دومره قدر له ووي او بيا ئې خپلې ماشومې لور،، نازکې،، ته وکتل چي اوس هم د نغري په غاړه په پورت کت کښې پتې سترگې پرته وه جنت گل چي نزدي ورغې او د لور په تندي ئې لاس کېښودو نو د وجود په هر رگ کښې ئې گرمي خوره شوه. هغه خپلې بنځې ته هېڅ ونه وئيل خو په درنو قدمونو واپس د کور نه راوتو.

ساعت پس کور ته د لالتين يوه رڼا رادننه شوه. د جنت گل بنځې په دغه رڼا کښې اندازه لگولې شوه چي دا د ڪلي بابو صېب د مې چي ورپسې جنت گل د بابو صېب صندوقچه په لاس

را روان ؤ۔ بابو صہب چہ کلہ د نغری خوا تہ ورغے او د نازکپہ تندی ئی لاس کہنسدو نو لاشعوری طور ئی د خولپ نہ وختل چہ ،، اف دا خود پرہ زیاتہ تبہ دہ ،، ہغہ د ماشومی پہ تندی لونده کپرہ خو خلہ کہنسدوہ اویائی و رلہ خہ شربت ورکرو۔ بابو صہب جنت گل تہ تسلی ورکروہ او ورتہ ئی ووی چہ ،، د شربت سرہ بہ دا بنہ شی خو بنہ بہ دا وی چہ صبا لہ ئی د بنار لوائے ہسپتال تہ ورسوی ،،۔ د جنت گل پہ مری کنبی لاری ونبستی۔ بابو صہب تہ ئی پہ سوالی نظرونو وکتل خوبابو صہب د ہغہ پہ وړاندې ہېڅ ونه وئیل او صندوقچہ پہ لاس واپس روان شو۔

جنت گل ماشومی لور تہ او بیا خپلی بنخې تہ وکتل خوک چہ سرتور سر وارخطا ولاړہ وہ۔ ،، حوصلہ کوہ،، ہغہ خپلی بنخې تہ ووی ساعت تہرنہ ؤ چہ ماشومی زبیرگے وکرو او پہ ننبستی ژبہ ئی اوبہ وغونبستی۔ جنت گل خپلی بنخې تہ وکتل د ہغی پہ مخ لکہ چہ د اطمینان ننبی بنکارہ شوې وې۔ ماشومی تہ ئی زر اوبہ ورکری۔ د اوبو سرہ ہغی سترگی وغرولپ اول ئی پلار تہ وکتل او بیا ئی مور تہ وکتل او بیا ئی سترگی پتہ کپہ ورو ورو غزیدہ او عن تر دې چہ د سحر اذان وشو خو جنت گل او د ہغہ بنخې دوارو یو بل تہ پہ سوالیہ نظرونو کتل۔

سحر لہ د نازکې تبه بیا سېوا شوې وه - سترگې ئې پټې وې - چې کله رڼا خوره شوه نو جنت گل د کلي د اډې نه ټیکسي موټر راوستو - مور نازکه په اوږه واچوله او په جنت گل پسې شاته شاته روانه شوه - او بیا چې دوي په ټیکسي کښې کښېناستل نو ډرائیور ته ئې ووي چې ،، تادي کوه په لاره کښې جرته ایسار نه شو ،،

ټیکسي د کلي نه خو فرلانگه تلے و چې د ،، قانون واکدارانو ،، د تلاشی دپاره ودرولو - جنت گل ورته په رپېدونکو شونډو خبره وکړه - او هغوي ځکه ومنله چې جنت گل ئې پېژندو - ولې وړاندې گام په گام په روډ کښې لوئې لوئې تیرې پرتې وې - او ددغو تیرو سره توپک په لاس د قانون واکداران ،، ولاړ وو - هغوي به راتلل د جنت گل نه به ئې تپوسونه کول - د گاډي تلاشي به ئې اخسته او بیا به ئې د تلو اشاره کوله - جنت گل څو کسانو ته په غصه دا هم ووي چې ،، دا د اسلام تقاضا نه ده چې بل مسلمان ورور ته دې تکلیف ورسولے شي - اخر هم زه ددې خاورې اوسېدونکے یم - او بیا زما سره زنا نه ده - لږ سوچ او کړی سړیتوب هم څه شے دے - ،، خود هغوي د خان د حکم تابعدار ،، وود اسلام او د کلتوري روایاتونه - د ښار لوئې هسپتال ته ایله د یوې گینټې لار وه او جنت گل په پنځو گینټو کښې لاهلته نه ورسیدلے - د قانون

واکمنو سره د خپلې نوکری، غم ؤ . او جنت گل د خان په غم
اخته ؤ .

چې لوتې هسپتال ته ایله دوه فرلانگه لار پاتې شوه نو د
جنت گل بنځې ورو غوندې د هغه په اوږه لاس کېښودو . جنت
گل په هېبت مخ راواړولو هغې د خپلې بنځې په سترگو کېښې
ئې غټې غټې اوبنکې ولیدې څه تپوس به ئې کولو چې بنځې
ئې ،، نازکې ،، ته اوکتل او چې د جنت گل سترگې په ماشومې
نازکې ولگیدې نو د هغې سترگې وازې پاتې شوې وې . د جنت
گل د سترگو نه دوه غټې اوبنکې لارې او د ریرې په وېښتو
کېښې ورکې شوې . هغه په رپېدونکو شونډو د تیکسي
ډرائیور ته دومره قدر له ووي ،، استاذ گامے واپس کړه ،، .

د ارمان جولی مې تشه درنه یوره
وخته څومره لېونې جبر دې اوکړو

اوچي اوبسکي

،، بنه نصیبه ،، د رحیم الله خان د کور پیدائشي نوکره
وه - هغې ته یاد وو چې ایله د لسو کالو وه نومور به ورته د کور
کار سره سره د خانانو د ،، نازونو ،، خبرې کولې - او بیا وخت
هغې ته هر څه زده کړل - د مورد مرگ نه پس چې کله د بنه
نصیبه په ژوند کښې د امید اخري رڼا لټې وټکولې نو هغې د
صبر ساه واخسته او خپل ټول ارمانونه ئې د ،، خانانو ،، د کور

سرہ وتړل - هغه به د سحر نه تر شپې ناوخته پورې د کور په کارونو کښې داسې بوخته وه چې خپل ځان به ترې نه هېر و او اکثر به نهره اوډه شوه - هغه ماشومه وه - پېغله شوه خود پېغلتوب بې فکري ئې ونه لیده - چرته ئې په ډکه خوله ونه خندل او د وخت د ظلم ، جبر او ناکړدو احساس ورته هله وشو چې کله موده پس ئې د لوئې اختر په دویمه ورځ په آئینه کښې خپل ځان ته وکتل -

د هغې په مخ کښې د وختونو کرښې واضحه ښکارېدې - په تورو وینستو کښې ئې ، سپین ډکي ، ، یوبل سره غاړه وتي وو - د هغې زړه ډوب ډوب شو - ژوند ورته په خپل کمزوري وجود ډېر لوئې بار ښکاره شو - او د بار دغه احساس د ښه نصیبې د ارمانونو ملا بې وخته ماته کړه - هغه به چې کله د فرش صفایۍ ته برنده کښېناسته نو بیا به راپاڅېدې نه شوه - د وجود په هر رڼ کښې ئې نینې ورتیدې - ولې هغې به چاته هم گیله نه کوله - او بیا ورو ورو دغه کمزوری ښه نصیبه دکت کړه - هغه به ټوله ورځ اوشپه ټوخیده - دوه درې ځلې ئې د کور په کارونو پسې د راپاڅېدو کوشش وکړو خو ونه شوه -

یوه شپه چې کشر خان ناوخته کور ته راغی او په یخنی کښې ئې ښه نصیبه بهر په دالان کښې په ټوخیدو ولیده نو خپل

واؤر ٻڌي چي ،، هلڪه بهادره لڙ شه او د بنار هغه لوتڻي ڊاڪٽر
راوله -

دي اور ٻڌو سره د بنه نصيبي په کمزوري مخ پيڪه
رنگونه غاري ورکري - هغي د برستنې نه سر رابهر کړو - اوبيا
ئي چي کله د بنگلي نه د موٽر د وتو اواز واؤريدو نو د سکون
يوه اور ٻڌه ساه ئي رابنڪه - هغي ته خان په رښتيا ،، خوش
نصيه ،، بنڪار ٻڌو - د ڊپري خوشحالي نه ئي سر په خيرنه
برستنه کښي کلک پٽ کړو او د ڊاڪٽر راتلو ته ئي غوږونه ښغ
ونيول - د هغي زړه بي اختياره درز ٻڌو خوپه دغه درزا کښي
يو پٽ سکون ؤ چي بنه نصيبي له ئي تسلي ورکوله -

د ڊپر ساعت د خاموشي نه پس بنه نصيبي د مشر خان
رعب دار اواز واؤريدو ،، زما کشري بچي بيگانه ٿوله شپه
شوگيره کري ده - څنگه بنه به شي او که نا ،، د بنه نصيبي وار
خطا شو چي گني د کشر خان طبيعت ڊپر خراب دے - د يو
ساعت ډپاره ترې خپله بيماري هپره شوه ځکه چي کشر خان د
هغي لاسو کښي لوتے شوے ؤ - د بنگلي نه دوه موٽري په يو بل
پسي ووتې د موٽرو اواز ورو ورو لري کېدو - او عن تر دي چي
غيب شو - بنه نصيبي په کت کښي ډډه بدله کړه - او چي مخامخ
ئي وکتل نو بهادر کاکا ولاړ ؤ - د هغه په مخ مايوسي خوره وه
او دغه مايوسي د بنه نصيبي تلوسه نوره هم سپوا کړه -

بہادر کا کا نزدی راغے بنہ نصیبی ورتہ پہ رپیدونکو
 شونپو و خئ وئیل غوبنتل چي بہادر کا کا پخپلہ خبرہ
 راواختلہ ۔ ، کشر خان بیگا تولہ شپہ خوب نئ دے کرے یرہ
 خو عجیبہ دنیا دہ ، ، بنہ نصیبی ترے نہ پہ وارخطایی تپوس
 وکرو۔ ، نوگنی خدائے مکرہ ناروغہ دے ، ، خان نئ دے
 ناروغہ د هغه سپے تائیگر ناجورہ دے ۔ او مشر خان ورلہ د
 بنار لوتے ډاکتر راوستے وو ۔ د بہادر کا کا خبری سرہ پہ بنہ
 نصیبی سر وچور لیدو پہ مخ ئی دوہ کبری وری او بنسکی راغلی
 خان ورتہ ډپر بی شوکہ بنکارہ شو ۔ هغی د حسرت پہ ډکو
 سترگو مخامخ د رحیم اللہ خان لوری بنگلی تہ وکتل چي
 پکنبی د بنہ نصیبی د ماشوم والی او خوانی سیوری تت شان
 بنکار بدل ۔ هغی دغه سپورو تہ پہ سلگو سلگو ژرل او سپورو
 د هغی پہ بی وسی پہ بق بق خدا کولہ ۔

شوک د چا پہ مجبوری، پوری خدا کړي
 شوک پہ خپل نصیب پہ چغو چغو ژاري

آخري خط

رہل گاہي خو کريکي ووهلي . او بيا يو درز سره
وخوزيدو . سهيل دغه درز په خپله سينه کښي محسوس کړو .
هغه د سگريټ نه يو دومره اوږد کش رابڼکو چي سگريټ
ورسره لمبه شو ولي هغه دغه لمبه ونه لیده . او دا غالباً ځکه
چي د هغه په زړه کښي ددې نه زياتي لمبي بلې وې . هغه د ريل
گاهي د کهرکي نه سر رابهر کړو . په سټېشن کښي ولاړو

کسانو مسافرو ته ئي لاسونه خوزول - او مسافرو ورنه د لاسونو په خوزولو د رخصتيدو اجازت اخستو - سهېل هر چا ته په ژور نظر كتل - د جدايي احساس له ئي لفظونه لټول خو چې كله ئي سترگي په ,,سيما ، ولگيدي نو خوله ئي وازه پاتي شوه - د هغه په خپلو سترگو باور نه راتلو - د هغه د خولي نه لاشعوري طور يوه چغه وخته - هغه د كهركي نه لاس بهر كړو -

سيما لكه د ماشومانو په سهېل پسې رامنډې كړې هغه لاسهېل ته نژدې شوې نه وه چې د گاډي رفتار ترې نه بڼه لرې كړه - سيما په سټېشن ساه ساه اټاله پاتي شوه - د هغې لاسونه بې اختياره خوزيدل او چې كله ريل گاډي د نظر د حد نه ووتو نو د سيما په خپل مخ لړي لړي او بڼكو ته پام شو - هغې زر زړه لوپټه او بڼكي اوچې كړې او ځورند سرد ريلوې سټېشن نه بهر روانه شوه -

سهېل او سيما دواړه د يونيورستي ملگري وو - په دوه كاله كښې هغوي يو بل ته دومره رانژدې شوي وو چې د وخت فاصلي ئي د خيال نه وتې وې - سهېل د ډېر لرې نه يونيورستي ته د ځان په لټون پسې راوتې ؤ او سيما د ښار د يوې داسې كورنۍ حيا وه كومه چې په دولت هم مړه وه او د شرافت پس ئي هم خور وو - سهېل خو خو ځله د سيما كورته تلې ؤ او ځكه نو د هغې پلار او وروڼو پېژندو ولي د سهېل

دروند خوئي او حياناكې ځوانۍ دغه تگ راتگ هر ځل دروند كړم ؤ. د يونيورستۍ دوه كاله داسې د سترگو په رپ كښې تېر شول. چې نه ئې سهېل احساس وكړم شو او نه سيما ته دغه اندازه ولگيده خونن چې كله د شپاړسم پاس كولو نه پس سهېل كلي ته روان شو نو دزره تارونو ئې د ماضي يوه نغمه اچېرله. هغه ددغه نغمې په هر ترنگ او ښكې توې كړې. خو وخت ددغه اوښكو هېڅ پروا نه شوه كوله.

كلي ته د رارسېدونه پس هغه څو ځله دا فيصله وكړه چې پلار ته د سيما په حقله خبره وكړي خو هر ځل به ورله ،پښتو،، د ارمان په مړۍ پښه كېښوده. څه مده خو هغه په دغه ذهني اضطراب كښې راگير ؤ خو په هغه ورځ ئې د سر نه لمبه وخته چې پلار ئې دده د تره لور سره د كوژدن خبره وكړه مور به ورته د تره د لور خبرې كولې او د سهېل په مخ به رنگونو په يو بل پسې منډې وهلې. هغه څو ځله اراده وكړه چې چغې كړي او دنيا ته د خپلې مينې قيصه بيان كړي خو د ،خانداني رواياتو،، او د مشرانو د ،، عزت ،، تر مخه ئې هر ځل په مړۍ كښې لاړې اوچې شوې. د سهېل ملگرو خندل او هغه په خپلې مجبورۍ اوښكې تويولې.

كوژدن وشوه. سندرې ووئيل شوې. مباركيانې واخسته شوې خو سهېل به چپه خوله يوازې يوازې گرځېدو.

هغه نه پوهېدو چې څه فيصله اوکړي خو د سیمایا لیرې لې خط د هغه په ذهن کې یو طوفان راپورته کړو. «پرون راته چا ستا د کوژدن خبره وکړه ډېر څه مې درته لیکل غوښتل خو په زړه مې د صبر تیره کېښوده. زه خفه نه يم خو دا یو ارمان مې ژوند ته نه پرېږدي. چې کاش ما هم دغه جینی یو ځلې لیدلې وې اخر ستا د تره لور ده لکه ستا به بنائسته وي. زما کوژدن هم پرون مازیگر د ماما زوئ سره وشوه. ته خفه کېره مه. دا د نصبونو خبرې دي. د سیمایا دا خو کېښې خط د سهېل د ډېرو معصومو ارمانونو قتل ؤ. هغه د ځان نه بیا بیا دا تپوس کولو چې اخر سیمایا ته دا هر څه چا ووئیل خو چې د هغې د کوژدن خبرې ته فکر یووړ نو د وینې رفتار ئې سېوا شو. د هغې په بې وفایۍ ئې زړه له دلاسي ورکړې. د دلاسي دا ورځې هم داسې تیرېدې. د کوژدن نه څه موده پس چې کله د سهېل واده وشو نو د ژوند په هر قدم هغه سیمایا یاده کړه. د تره لور خو څو ځله د سهېل دا خاموشي محسوس کړه خو په مطلب ئې ونه رسیده.

کال پس چې کله سهېل د یو زوئ پلار شو نو د ماضي یادونه ئې د ذهن نه وویستل. او د نوي ژوند سره ئې نوې اشنایي جوړه کړه. ولې د اشنایۍ دغه آئینې هله، درز، وکړو چې پوره درې کاله پس د سیمایا دوهم خط راغې هغې دا ځل هم یو څو ټکي لیکلي وو. «زه ستا د زوئ د کېدو نه خبر شوم

یقین و کرہ ڊپرہ خوشحاله شوم - او هن ربنستيازما هم يوه لور شوې ده بالکل زما په شان - ستا زوئے به بيخي ستا په رنگ وي - خو خفه په دې يم چې ليدے ئې نه شم - زما دپاره ورسره ډپرہ مينه کوه،، -

د خط لوستو سره د سهېل په ذهن کښې د سيمما او د هغې د ماشومې تصويرونه لارل راغلل هغه غوښتل چې لار شي او د سيمما لور يو نظر وويني - خو اوس دا خبره گرانه وه - سهېل خط د يونيورستې د ورځو په ډائري کښې ،، خوندي،، کېښودو - او بيا ئې ژوند ته لاسونه ورکړل - هغه د نوکري په ځائ په کلي کښې يوه وره فيکټري ولگوله - چې د سحر نه تر ماښامه پورې به هم هلته په کار کښې اخته وو -

لس کاله پس د سهېل کاروبار په خوريدو وو - د هغه د ژوند تقاضې بدلې وې - يوه ورځ چې د کار نه ناوخته راغے نو ماشومان ټول اوده شوي وو - ښځې ورته ډوډۍ ورکړه او هغه لا نمړۍ نه وه پورته کړې چې ښځې ورته وې ،، نن دې څه چيتۍ د کور په پته راغلې ده - خدائے خبر چې د چا ده ،، د سهېل رنگ زير وټښتېدو - هغه ښځې ته د چيتۍ د راخستو ووييل - هغه په خط پسې پاڅېده او د سهېل ذهن ته بې شمېره سوالونه پرله پسې راغلل - چې ښځې څنگه لفافه سهېل ته په لاس کښې ورکړه نو د هغه زړه يو درز وخورو - زر زر ئې خط پرانستو - د

سیما ددی خط سرہ د سہیل زرہ د ماضی نغمہ یو حُل بیا پہ
خوند خوند وچہرلہ۔

» پروں مہی دا زرہ ڈپر ڈوب ڈوب کپدو نو
ماشومان مہی خان سرہ کرل او پہ یونیورسٹی
کبھی د ہغہ گوری ونی سیوری تہ کنبہناستم
چرتہ بہ چہی ما او تاکلہ کلہ مازیگر تر ڈپر
ناوختہ پوری ناست وو۔ ماشومانو لوبی کولی
او ماتہ دا احساس کپدو چہی تہ کلہ بنارتہ
راخی نو ددی ونی سیوری لہ بہ خا مخا راخی
او لکہ څنگہ چہی زہ دلته پروں د خوانی۔ پہ
سیوری پسې ورکہ ورکہ گر خبدم دغہ رنگ بہ
تاتہ ہم ددی ونی لاندی زما خیال سیورے
سیورے کپری،،۔

د سہیل شونہی سپینی وتبستہدی روتی۔ ئی ہم
دغسی پرہنہبودہ او نبع خپلی کمری تہ لارو بنہی ترہنہ تپوس
ونہ کر و ځکہ چہی د ہغی ذہن لہ ددغہ تپوس دپارہ الفاظ نہ
راتلل۔ لکہ د نور کلہ د سیما دی یاد ہم وخت سرہ سرہ د
سہیل زرہ نہ کپہ وکرہ۔

پنخویشت کالہ پس بیا د سہیل بچی زلمی وو۔ ہغوی
د فیکٹری لمن نورہ ہم فراخہ کپری وہ۔ او ځکہ نو سہیل بہ

اکثر یوازی یوازی ناست و۔ کله به ئی اوږدې اوږدې ناولې کتلې او کله کله به ئی د حوانی د وخت په تصویرونو پسې چشمې لگولې۔ یوه ورځ چې هغه په کور کښې بالخت ته ډډه وهلې وه او د نسیم حجازي لیکلې ناول ئی لوستونو چا د دروازه ووهله۔ سهېل په درنو قدمونو دروازې ته ووتو۔ د ډاکي نه ئی خط واخستو۔ د چشمو په گوټونو کښې ئی ورته لاندې باندې وکتل۔ د کمزوري وجود کمزوري زړه ئی په سینه کښې بې اختیاره ودانگل۔ سیما ته د پنځو شت کاله د تېرېدو احساس و هغې دا ځل لیکلي وو۔

»پرون چې مې کله په آئینه کښې د خپل مخ کتاب لوستو نو په خپل سر کښې سپینو وینستو ته فکر یورم۔ ستا د سر وینستۍ خوبه هم سپین شوي وي کنه او په دغه سپینو وینستو کښې به تۀ څومره بڼکلې او دروند بڼکارې۔ زۀ هره لحظه تا د تصور په سترگو وینم او تۀ چې کله یوازی شې نو کله کله به دې زما خیال خامخا چیري ، ،

سهېل څو څو ځله دا خط ولوستو۔ خولې له ئې بې اختیاره راغلل، واقعي چې لېونی ده ، ، او بیا په درنو قدمونو د آئینې مخې له ورغې خپلو سپینو وینستو ته ئی وکتل

اول مسکے شو او بیا ئی د زرہ د تل نہ یو سوږ اسویلے د شونډو
سرونو له راغے . خو په خوله ئی هېڅ هم ونه وئیل .

خو کاله پس د سهېل د زامنو ودونه وشو لوڼه ئی د
پردو کورنو شوې او د هغه په ژوند د تنهایی . توري وریځې
گوري گوري شوې . هغه به ټوله ورځ یوازي په خپله کمره کښې
ناست ؤ . د کتابونو لوستونه ئی زرہ مور شو . خو په دغه
تنهایی . کښې ئی یو پارسل نوي هنگامه راپورته کړه . هغه د
ډاکي نه په ریپدونکو لاسونو دغه پارسل واخستو . د پارسل
دپاسه لیکلو ته ئی په چشمو کښې په غور وکتل د سیمما د خط
پېژندو سره هغه د ځان سره غلي غوندي او خندل او بیا ئی
اووے ،، ته گوره لېونی . زه پرې اوس هم گران یم ،، بیا ئی ډېر
په احتیاط پارسل پرانستو په هغې کښې د سهېل خطونه ، د
هغه د لاس ډېرې داسې نڅښې چې د سهیل نه پخپله هم هیري
وي . سهېل ددې هر څه نه زیات د سیمما خط لوستو ته لېواله ؤ .
د پارسل په ویخ کښې یوه لفافه د سهېل په نوم وه سهېل زر زر
په ریپدونکو لاسو لفافه پرانسته . او چې خط ته ئی په غور
اوکتل نو په نظر کښې ئی داسې جذبې الول شوې .

،، ما وبخښه سهېله ! ما وبخښه ځکه چې زه

مړه یم . پوره څلوېښت کاله وړاندې په هغه ورځ

چې کله ما ستا د کوژدنې خبر اورېدلے ؤ . دا

ٲول خطونہ ما خیلے یوے ملگری له دے وصیت
سره ورکری وو چے تاتہ ئے په مناسبو وختونو
درؤلپری۔ تہ زما نہ خفہ نشے حکہ چے ستا نہ
بغیر بل چاتہ د کتو سوچ ہم نشو کولے۔ خیلہ
لپونی۔ سیمہ وبخبنہ،،۔

د،، خودکشی،، د احساس سره د سهیل د رپیدونکو لاسونو نہ
خط پرہوتو۔ او چے د هغه زامن راتلل نو د سیمما لیک د هغه په
سینه پروت وو۔ او سترگی ئے وازی پاتے شوے وی۔

که وختونہ دی تیر شوی زما مینے
خو زما په هره ساه کنبے لا اوسپرے

انصاف

هغه ٻيو نظر د باچا خان چوک په مېنځ کښې ددغه
، لوئې پښتون،، يادگار ته وکتل - بيا ئې د ترخ د جېب نه د نظر
چشمې راوويستي - په رپېدونکو لاسونو ئې سترگو ته يوړې او
چې دا حل ئې يادگار ته وکتل نو د باچا خان په مخ ئې لپه لپه
خاورې وليدې - د هغه ذهن ته د باچا خان هغه ټولې مبارزې
راغلي کومې چې هغه فرنگي سره صرف او صرف د پښتون قام
د سرلوړۍ دپاره کړې وې - ځان سره ئې دومره قدرې اوې

، افسوس دے بی قدرہ قامہ ، ، بیا ئی رکشو او لارو بسونو ته فکر شو چي د خة قسم قاعدې او اصولو نه بغير ئي يو بل نه د وړاندې کېدو کوشش کولو . هغه خة ساعت دغه تماشه کوله او بيا چي کله نورو خلقو د سرک د يوې غاړې نه بلې غاړې ته ، منډې ، ، وهلي نو هغه ورسره هم په دؤ دؤ او ساه ساه بلې غاړې ته راغے .

دلته ئي بله لوبه وليده او هغه دا چي د پيدل تلونکو په لاره کنبې قدم په قدم نايان ناست وو چا ريرې خريلې چا وينتہ جوړول او بيا به ئي دغه ټول وينتہ د لارې په غاړه د اوبو نالي ته غورخول . هغه خة ساعت دا هر خة وليدل روانېدو سره ئي ووي ، افسوس دے بي حسه خلقه ، ، هغه د خپل اوږد کوټ د جېب نه رومال راوويستو او پوزې ته ئي ونيو چي خو قدمه وړاندې لارو نو هلته د رود په غاړه مردار سپي ، چرگان او پيشوگان پراته وو چي ټول سخا شوي وو او بدبو ئي تر لرې لرې پورې خوریده . هر چا پوزې نيولې وې . او په منډه تيريدل راتيريدل خو چا کنبې دا همت نه وو چي ددې زياتي تپوس ئي کړے وے .

هغه نيت وکړو چي د خناورو د هسپتال په لوتې ډاکټر پسي ورشي او ورته ووائي چي يه ، د خدائے نيک بخته دا مردار خناور خوک لارې ته راگزاري ، ، ؟ لاپه دې سوچ کنبې

ورک و چي مخامخ ئي ڄو ڪسه پوليس والہ وليدل چي د روڊ
 په بله غاڙه ولاڙ دي۔ هغه چشمي د پوزي د سر نه په سترگو
 پوري جوختي ڪري بيا ئي پوليسو ته لڙ په غور وڪتل۔ نو پوه
 شو چي دا د تريفڪ د محڪمي لوتے دفتر دے۔ هغه خان سره
 ووي چي دا د مردارو ڄناور بدبو خوبه په دي لوتے لوتے
 افسرانو هم لگي ڪنه نو بيا ڄه وجه ده چي دوي ددي بي حسي۔
 مخ نيومے نه شي ڪولے۔

زڙه ورته ووي،، چپ ڪنسي ئي خبر دے،، اسوبله ئي
 وڪرو او په درنو قدمونو وړاندي روان شو د پيدل تلونڪو لار هم
 په ڊبري بي دردي سره ماتہ ڪري شوې وه۔ هغه به قدم په قدم
 ماتې لاري ته ڪتل او هر قدم سره به ئي وئيل،، عجيبه خلق دي
 په خپل تاوان هم نه پوهيږي،، ڄو قدمه وړاندي ئي د ريڊيو
 پاڪستان نوم ليكلے وليدو۔ هغه دغه نوم ته په ژور نظر وڪتل او
 بيا ئي د ريڊيو پاڪستان لور بلڊنگ ته وڪتل زڙه له ئي ڄه
 راغلل خان سره مسڪے شو خو نور ئي هېڅ ونه وئيل او بيا ڄه
 ساعت پس هغه د وزير صېب د دفتر مخي ته غلے ولاڙ و۔

د هغه نوم غمخور و۔ د خپلي خاوري خواخوږي د خپل
 وطن خير خواه او د هر چا په غم شريڪ۔ ولي خپل غم ئي
 دومره دروند و چي غم خور له ئي بي وخته ملا ماتہ ڪري وه او
 دغه غم د هغه د بنڄي د ڄو ڪالوراسي مسلسلہ بيماري وه۔

چې هغه ئې تر لرې لرې پورې په علاج کولو سترې کړې و او د مایوسی نه پس ئې د الله پاک فیصلې ته سترگې نیولې وې۔ د هغه په کور کبسي د بنځې نه علاوه ايکې يوزوئے مُراد و چې د نوکړۍ زندان د خپلې ناروغه مور نه ډېر لرې کړې و هغه ډېر ځله خپلو افسرانو ته جولۍ غوړولې وه چې بدلي ئې کلي ته وکړي خو دا منت د هغوي ذهن ته نه پريوتو ځکه چې نه خو مراد سره لوائے سفارش و او نه ورله د افسرانو د خوشحالولو هنر ورتلو۔

غمخور کاکا خو اول زوئے له تسلي ورکوله خو چې د بنځې ناروغتيا ورله د حوصلي څټ و مروړلو۔ نو د خپل کلي په ،،ممبر صېب ،، پسې ننواټې لاړو او د ډېرو منتونو نه پس ئې د هغه نه د ،،وزير صېب ،، په نوم د مراد د بدلۍ دپاره سفارش راواخستو۔ او نن هغه په دې ارمان او په دې اميد د ،،وزير صېب ،، سلام له راغله و۔

هغه څه ساعت خاموشه ولاړ و۔ خو چې کله په دغه انتظار انتظار سترې شو نو د وزير د دفتر مخې ته ولاړ نري نروچکي سړي ته ئې ووي ،،يا هلکه هغه وزير صېب چرته دے ،، هغه پوزه وچولله۔ په څو ډکو بریتو ئې لاس رابنکو او په تاؤ کړي څټ ئې ووي ،، صېب ميتنگ کبسي دے ،، غمخور کاکا د ميتنگ په مطلب دومره پوهه شو چې گني اوزگار نه

دے۔ نو خہ ساعت ئی بیا انتظار وکړو۔ هغه لاپه دوپم حل پوره پوښتنه نه وه کړې۔ هغه سړي ورته په غصه کښې ووي، درته مې وئيلي نه دي چې صېب په میتینگ کښې دے ته خو هلوپه خبره پوهېږې نه،، د غمخور کا کا د سر نه لوخړه وخته۔ زړه ته ئی راغلل چې ورشي او دغه نري نروچکي سړي له خت لکه د چرگوري تاؤ کړي خو چې خپل عمر ته ئی پام شو نو غلے پاتې شو۔

هغه لاد وزير صېب په انتظار کښې ؤ چې هغه نرے نروچکے سرے د خه کار دپاره بهر ووتو۔ غمخور کا کا د هغه وتو سره کلیمه درسته کړه او د خه اجازت نه بغیر ئی د وزير صېب د دفتر دروازه ئی په درز خلاصه کړه۔ هغه د ننوتو سره د وزير صېب په کړس کړس خدا واوریده۔ چې مخامخ ئی وکتل نو وزير صېب يو خو جینکو سره په خبرو کښې ورک ؤ۔ چې په غمخور کا کا ئی سترگې ولگیدې نو تندے ئی تریو کړو او په غصه ئی ووي،، خه دي بودا،، غمخور زر زر لاس ور اوږد کړو او ورته ئی ووي،، دا۔۔۔۔ د ممبر صېب خط دے۔ د مراد د بدلۍ دپاره،، وزير صېب په ماتہ زړه خط واخستو او د خط د لوستو په حائے ئی د تلۍ په بهن گوتې کښنودې۔ ساعت تېر نه ؤ چې هغه نرے نروچکے سرے ساہ ساہ کمري ته راننوتو او وزېر صېب ته ئی د احترام دپاره سر ښکته کړو بیا ئی يو نظر

غمخور کا کا تہ وکتل۔ د بریتو خو ڊ کي وپنستہ ئي نېغ ودرېدل
 هغه به لاخته وئيل چي وزير صېب پرې سترگي راسرې کرې
 ،، درته مې شل خله وئيلي دي چي زه کله په ميتنگ کښې يم نو
 ماته دا خلق مه راپرېرېده۔ خوته غالباً د شرافت په ژبه نه
 پوهېږي ،،۔

نوکر د خه وئيلو نه بغير غمخور کا کا د لاس نه ونيوؤ
 او په دیکو دیکو ئي د کمرې نه وويستو۔ او چي کله د کمرې نه
 بهر ووتو د ،، صېب ،، نوکر ورته دومره ستغي سپورې ووي
 چي بهر ټولو ولاړو کسانو يو بل ته وکتل۔ غمخور کا کا صرف
 دومره قدرې ووي چي ،، ارمان ارمان دے بد نصيبه قامه چي
 داسې خلق مو مشري کوي ،، او بيا۔۔۔۔۔ ساہ ساہ د هغه خائے نه
 روان شو د ما بنام په توره تياره کښې چي کله کور ته راغے نو
 بنخي ورته په سوالیه نظر وکتل۔ غمخور کا کا ورته دومره
 قدرې ووي۔ مراد به دې کور ته راشي وزير صېب ته مې د ممبر
 صېب خط په خپل لاس رسولے دے۔ او بيا خو ورخي پس چي
 مراد خوړند سر کور ته رانتوتو نو د هغه په لاس کښې د بدلے د
 ارډر په خائے نوکري نه د ويستو حکم وؤ۔

د انصاف طمع به خوک د چانه اوکري
 چي خوک غل دے خوک د غلو د لاري مل دے

په تول پوره

د ،، لونگين ،، پلار به چي کله د مشاعري نه کورته راغلو --- نو لونگين به پسي دروازي ته ورمندې کړې پلار به ورته د خندا شين شو . لونگين به ئې په غېږه کښې اوچت واخستو. په دواړه مخه به ئې بنکل کړو . او لاساه به ئې اخستې نهر وه . چي لونگين به ترې په تته ژبه تپوسونه شروع کړل .

،، لونگين ،، ايله د پينځو کالو و هغه د خپل پلار گلاب دين ايک يوزوئ و. گلاب دين په خپله ټوله علاقه

کبني مشهور ؤ۔ د هغه نه بغير به هره مشاعره نيمگرې وه۔
 ځکه چې هغه د شعر په ټولو رموزو پوهه وو۔ د هغه د فکر الوت
 د هغه د ذهن وسعت دومره سپوا ؤ چې د وخت هر پوهاند به
 ورته په درنه سترگه کتل۔

که يو خوا د هغه د شعرونو غږ خور وو نو بل خوا د هغه
 په مزاج کبني عاجزي وه۔ د هغه په عادتونو کبني سادگي وه۔
 او د هغه په ناسته پاسته کبني ډېر دروندوالی ؤ۔ ډلې ډلې
 شاعران به د هغه ليدو ته راتلل او کله هم داسې نه وه شوې چې
 هغه کوم مېلمه شاعر د مېلمستيا نه بغير پرېخود مې وي۔ په
 لونغين،، د خپل بابا دا ټول عادتونه خواږه لگېدل۔۔۔ هغه به
 د خپل بابا نه هر ځل د مشاعرو د قيصې اوريدې۔ او څو ځله
 خو د خپل بابا سره مشاعرو ته هم تلې ؤ۔ هغه به هر شعر ته غوږ
 نيولې ؤ۔ لونغين چې څنگه څنگه د ځوانۍ په درشل قدم
 ايخودو نود هغه دننه ناقراره انسان نور هم ناقراره شو مې ؤ۔
 هغه به کله شعر کله افسانه اولیکله او چې خپل بابا ته به ئې
 واړوله نو هغه به په تندي بنکل کړو۔ د هغه په سترگو کبني به
 ئې خپل ځان ته او کتل او دا تسلي به ئې اوشوه چې هو۔۔۔ زما
 نه پس به لونغين د پښتو د خدمت پېټه په سر اخلي۔

وختونو اړخونه بدلول رابدلول او لونغين۔۔۔ د ژوند د
 مشاهدو سره اشنا کېدو۔۔۔ چې څنگه د،، لونغين،، د ذهن

پہ دنیاگی۔ کنبی وسعت راتلو نوبل خوا د گلاب دین شمار پہ
استاذانو کنبی کبدو۔۔۔ د هغه شعر دومره عظمت ته رسبدلے
وو۔ چي په حجره جومات کنبی به د هغه شعرونه د مثال په
توگه وئیلے کبدل۔ د وخت ټولو هنر مندانو د ځان دپاره دا
افتخار گهلو۔ چي د گلاب دین بابا شعرونه دې اووایي۔

د خپل بابا په وجه د لونگین ادبي دنیا هم ډېره فراخه
شوې وه۔ یوه ورځ چي کله هغه په یو ادبي محفل کنبی ناست
وو نو چا ورته اووې،، ته سپین گل چنار پیژنې،، ؟ د نوم د
اوریدو سره لکه چي لونگین په سوچ کنبی لارو۔ د خولې نه ئې
بې اختیاره اوختل هو دا نوم مې چرته،، یو ځل،، اوربدلے
دے۔ ملگری ورته مخ راوارولو او په خندا ئې اووې،، عجیبه
سرے ئې،، چنار،، صبب خو پوره د پنځوسو کتابونو لیکوال
دے او تائي ایله یو ځل نوم اوریدلے دے؟ او بیا هغه ملگری
لونگین ته د،، چنار صبب،، دومره صفتونه او کرل چي د هغه
په ذهن کنبی د،، چنار صبب،، ډېرې خاکې جوړې او وړانې
شوې۔

هغه ډېر ناقراره وو۔ او دا ئې غوښتل چي اوس زر تر
زره د چنار صبب لیدو ته لار شي۔ د ملگری نه ئې ټول
معلومات ترلاسه کرل د چنار صبب کلے دومره لرې نه وو۔ خو
لار ئې ورکه ورکه وه۔ ځکه نو د لږ کړاؤ نه پس هغه د چنار

صہب کلي ته را اور سيدو - هلتہ ئي دوه دري کسانو نه تپوس پوښتنه او کره خو چا ورته هم د چنار صہب درک ورنکړو --- لونگين د لږ ساعت دپاره اټاله ودریدو - او دې سوچ يورپو چې ،، زه بل کلي ته خو نه يم راغله - او که کله دا وي نو خلق وړکښې دومره لوتی ليکوال څنگه نه پېژني ،، - هغه په ذهني کشمکش کښې اخته وو چې ناڅاپي ورته يو بوډا کاکا اووے چې ،، مېلمه ته --- هاغه اټي وال چنار ے خو نه يادوي ،، لونگين ورته اووے نه بابا --- زه سپين گل شاعر يادوم --- بوډا کاکا د ځان سره په لاسونو څه خبرې اوکړې او په مخه لاړو - کوڅه کښې دوه درې ماشومانو په دوړو کښې لوبې کولې - لونگين چې کله هغوي ته د چنار گل نامه ياده کره نو هغوي ورته اووے چې ،، --- او --- او --- مونږ ئي پېژنو ،، ددې اورېدو سره د لونگين لارې تيرې شوې -

هغه چې د سپين گل کور ته اورسيدو نو يو نظر ئي د کور دروازي ته په غور اوکتل - ساعت پس د دروازي په ور کښې يو سر ے رابڼکاره شو - د هغه عمر دومره زيات نه ؤ - په ونه چنار هم نه ؤ او په رنگ سپين هم نه ؤ - سړي لونگين ته په غور اوکتل - ،، لکه چې شاعر ئي؟ ،، لونگين په اوچو شونډو ژبه رابڼکه --- ،، او جي ،، --- زه --- د سپين گل چنار ليدو ته راغله يم - - - دا د هغوي کور د ے؟ ددې تپوس سره چنار

صہب پہ بق بق او خندل۔ لونگین د هغه خندا او په خوله کنبې پرتو نسوارو ته فکر یوو۔ زه چنار یم کنه۔۔۔ د خدائے زوره وره۔ خنگه راغله ئې؟ د لونگین نه یوه دوه خطا شو۔ او اټاله اودریدو۔

چې کله لونگین د چنار صہب سره کیناستو او خوله ئې تپوس ته جوړوله۔ نو چنار صہب اووے،، ځلمیه پوره اتیا کتابونه مې لیکلي دي۔ ډېر واره خلق مې،، سړي،، کړي دي۔ او زما هومره کار به ادب کنبې چا هم نه دے کړے۔ عن تر هاغه حمزه پورې۔۔۔ او دا اوس چې ځان ته لیکوال وائي په دوئي کنبې خو یوزه لیکوال نه گنم۔۔۔ او ځلمیه۔۔۔ دوئي صرف په کرسو ناست دي۔ د ادب نه څه خبر دي۔

لونگین دا ټولې خبرې اورېدې۔ خو نه پوهېدو چې۔۔۔ خنگه په خبره کنبې وار واخلي۔ اخر ئې زړه ټینګ نه کړو وئے وئیل،، چنار صہب تاسو دومره زیات کار کړے دے او اوس هم شپه او ورځ لگیا ئې۔۔۔ خو تاسو څوک په دې خپل کلي کنبې هم نه پېژني۔ دا ولې،، چنار صہب بیا یو ځل په بق بق او خندل۔،، مېلمه۔۔۔ دا کله څه چې ددې دور یو لیکوال نه زما په قدر پوهېږي او نه زما په دې لیکلو۔ خو یوه خبره درته کوم گوري۔۔۔ راتلونکي څېړنکار به زما په دې،، تخلیقاتو،، لوتې لوتې څېړنې کوي،،۔ لونگین به کله د چنار صہب خندا ته

کتل او کله به دې سوچ یورو چې که د چنار صېب په دې لیکلو
 نن د چا غوږ نه گړېږي او څوک ورته درنښت نه ورکوي. نو
 راتلونکې وخت به ورته څه نظر او کړي. لیک خو هاغه لیک
 د دې چې د خپل دور ترجماني او کړي او خلق ئې قبول کړي.

او بیا چنار صېب د نسوارو یو تازه چونډی د شونډې د
 لاندې کره. ،، مېلمه ،، قسم د دې چې دا ریډیو ، تیلی ویژن
 واله راپسې منډې وهي. د فن کارانو د تیلیفونو نه تنگ راغلم
 خو دا فنکاران زما د شاعری حق نشي ادا کولې. او هسې زه
 هم داسې یم. --- دې ادارو ته څه خاص توجه نه ورکوم. ورک ئې
 کړه دوئي به څه وي او معیار به ئې څه وي ، ،. ددې خبرې د
 اوریدو سره د لونگین د خپو نه خاورې او تختیدې. د هغه په
 خپلو غوږونو باور نه راتلو. د چنار په فلسفه د هغه ذهن کار نه
 کولو. وخت د هغه په کمزورو اوږو نور بوجه کېدو نو ځکه هغه
 د چنار صېب نه اجازت واخستو. او چنار صېب هم په زړه کښې
 شکر او ویستو.

لونگین په درنو قدمونو د چنار صېب د کلي نه روان
 شو. --- د ځان سره ئې کرل رېبل کول --- څو ورځې وړاندې چې د
 هغه په ذهن کښې د چنار صېب کوم تصویر جوړ شوی ؤ. د
 هغې رنگونه الوتي وو. د هغه د لیکلو نه بیخي زړه مور شوی

چہ ماہنام تیارہ خوریدہ نو لونگین کور تہ خفہ خفہ رانتوتو۔ سترے سترے پہ کت کبھی پر بوتو۔۔۔ چہ دغہ ساعت ئی پلار کور تہ راغے۔ ولہ لونگینہ خویہ۔ جور خوئی کنہ،،۔۔۔ هغه د خپل بچی نہ پوہنتنه وکرہ۔ او بیا لونگین پلار تہ تولہ قیصہ تیرہ کرہ۔

پلار پہ ډبرہ مینہ لونگین خپلی سینې تہ راجوخت کرو۔ او پہ خندا ئی ورتہ اوومے،، بچے مہ خفہ کپرہ دا پہ شمار نہ ده په معیار ده،،۔۔۔ ددی خبرې سرہ لونگین تہ د خپلو تولو سوالونو جواب ملاؤ شومے وو د هغه ذهن تہ د سپین گل چنار عکس یو خل بیا راغے چہ د نوم او قد و قامت تر مینخہ ئی ډبر لوتے تضاد تیتھی سترگی ملامتہ ولاړ وو۔ هغه د خان سرہ اوومے۔ هو۔۔۔ زما بابا رښتیا وائی چہ په شمار نہ ده په معیار۔۔۔

کہ هر خود خان صفت په خپله اوکړي
خو گونگت ته خوک،، بورا،، وئیلے نه شي

مور

شپه د خاموشۍ په غېږ کېښې اوده وه - د اسمان په مخ
اوبنان اوبنان وریځې یو بل پسې روانې وې - سپوږمۍ به کله
کله د وریځو د مینځ نه غلې غوندي د کائنات د ښکلا ننداره
وکره - ستور و ته به ئې په چپه خوله څه ووئیل او پناه به شوه -
شپه که هر څومره خاموشه وه ولې کله کله به چرته لرې یو سپي
د خپل سترې ژوند نه فریاد شروع کړو - د کلي نورو ، سپو ، ، به
دغه فریاد سره خپله ژړا هم شروع کړه - او تر ډېره وخته به ټولو

خپل خپل ارمانونہ وژرل۔ د کلي د سپو په دې سلگو کښې به د خانانو د کور د سپو سلگۍ نه وې شاملې۔ هغوي به په قهر او غضب غپا کوله لکه چې د کلي سپو ته هم دا وائي چې د خانانو خوب مه خرابوئ۔

د کلي د نورو خلقو په شان،، لېونۍ،، هم بې غمه او ده وه۔ خود هغې په مخ د بيماري نخښې واضحه ښکارېدې۔ هغه د واده نه وړاندې سعیده وه مور به ورته کله کله د مينې نه بختوره وې۔ خو چې د خاوند کور ته راغله نو د ډېرې مينې نه،، لېونۍ،، شوه۔ خاوند به چې کله هغې ته،، لېونۍ،، ووئيل نو سعیده به د خدا نه شنه شوه۔ او خپل ماشوم والې به ورته ياد شو۔ کله چې شپه نوره هم وغزیده نو لېونۍ په خوب کښې چغه کره د هغې خاوند چغې سره راوېښ شو او چې کله ئې رڼا بله کره نو وار خطا شو۔ لېونۍ په کټ کښې ناسته ټوله رپېده رنگ ئې زير تبنتېدلې ؤ۔ په غټو غټو سترگو کښې ئې غټې اوبښکې تلې راتلې۔ وېښته ئې گډه وډ وو۔ په مخ ئې داسې خولې راماتې وې لکه چې لپه لپه اوبه ئې پرې اچولي وي۔ د هغې ساه راماته وه۔ او هره سلگۍ ئې اخري ښکارېده۔ د هغې خاوند داسې خاموشه ولاړ ؤ لکه چې يو بُت خپل حس نه لري۔ هغه نه پوهېدو چې خه وکړي۔ بيا ئې زړه له خه راغلل په درنو قدمونو د لېونۍ خواله راغۍ۔ او چې کله ئې د هغې په سر لاس

کھنبودو نو داسې ئې محسوسه کړه لکه چې د هغې ټول وجود اور اخستې وي۔ د مخ نه ئې ورله خوله اوچه کړه ولې د هغې په حالت کښې څه فرق رانغړ۔ خاوند ئې ورته بيا بيا اوازونه وکړل ولې لېونۍ د زبیرگي نه علاوه نور هېڅ هم نه شو وئیلے۔ د يو ساعت سوچ نه پس د لېونۍ خاوند يوه اوږده ساه رابښکله پاڅېدو او د خاورو منگي نه ئې يو گلاس اوبه راواخستې چې کله اوبه د لېونۍ حلق ته اورسيدي نو سترگې ئې پرانستې۔ د هغې د خاوند په سترگو کښې د خوشحالی اوبښکې راغلې۔ لېونۍ په ډېر ارمان خپل خاوند ته وکتل اول مسکۍ شوه بيا ئې ووي ما ويخښه خپله لېونۍ معاف کړه۔ د هغې د خاوند زړه داسې جټکه وخوړه لکه چې د هغه په سينه کښې طوفان راغلی وي۔ په اوچو شونډو ئې ژبه رابښکله او لېونۍ ته ئې ووي داسې خبره مه کوه۔ لېونۍ يو ځل بيا خاوند ته په غور وکتل او وې وئيل زه نوره ژوندي نه شم پاتې کېدے د هغې د خاوند په مخ ډېر رنگونه لاره راغلل۔ هغه يو ځل بره چت ته وکتل بيا ئې د شپې خاموشۍ ته وکتل هغه په يوه ساه ووي ته... ته وار خطا کېږه مه... بس چې که خبر وي دا شپه تېره شي نو زه به دې لورته هسپتال ته بوځم۔

د هسپتال د نوم په اورېدو د لېونۍ په مخ لړۍ لړۍ اوبښکې راماتې شوې۔ د هغې د هسپتال د نوم نه نفرت ؤ۔

خاوند ئي چي کله هم د هسپتال خبره کړې وه لېونۍ ورته دواړه لاسه جوړه کړي وو۔ چي ،، د هسپتال نه د هغې د خپلو برگو د لاندې مرگ خوښ دے ،، د اسمان په مخ وريخي نورې هم گوري شوي ۔ د سپو غيا ورو ورو کمېده او د چرگانو بانگونه اورېدے شول ۔ لېونۍ خپله بيماري ژړله او د هغې خاوند خپله بي وسي ۔

شپه سبا شوه خود کلي خلقو ته ددې قيامت پته نه لگيده په ټول کلي کښې صرف نازو ترور داسې ښخه وه چي د لېونۍ خاوند ورته ټوله قيصه کړې وه ۔ خوک چي نن مجبوره وه ۔۔۔ د بيماري د لاسه او د خپلې بي وسي د لاسه ۔

صبا له لېونۍ د گاډي په سيټ کښې پټې سترگې پرته د لوتے هسپتال په لور روانه وه ۔ د هغې سرد نازو ترور په زنگون پروت ؤ او د هغې خاوند د غمونو او فکرونو يو لوتے سيلاب په مخه کړے ؤ ۔

د لوتے هسپتال په وارډونو کښې نن هم گڼه گڼه وه ۔ د زنانه ډاکټري د کمري مخې ته داسې غوبل جوړ ؤ لکه چي هسپتال نه وي د کېډي مېدان وي ۔ اکثر زنانه داسې ښکاريدي لکه چي د مرض د نوم نه نا اشنا وي د هغوي په مخونو د ميک اپ نخښې هم د لري نه ليدے شوي ۔ چي کله به د ډاکټري د کمري دروازه بيرته شوه نو دې سنگار شوؤ ښخو به ټپل جوړ

کرو۔ داسی تہل چي پکڻبي د هڏونو ماتبدو خطرہ وه۔ غتيي او مضبوطي زنانه به دننه لاري او بيماري بي وسه او بي کسه زنانه به هم دغسي د خدائي په اسره پاتي شوي۔ د هسپتال يو غت پت نوکر هم په دي پردو زنانه و کښي بي ضرورته تلو راتلو ولي د چا ورته د غر کولو همت نشو کېدے۔

د لېوني خاوند دا هر څه ليدل او په دي خبره پوهېدو چې لېوني ولي هسپتال نه نفرت کوي۔ د يو ساعت دپاره د هغه زړه ته هم دا خبره راغله چې واپس کلي ته لاړ شي او د لېوني د قسمت فيصله وخت ته پرېږدي۔ هغه گېر چاپېره کتل چې ناگهانه ئي ډاکټر سردار په نظر راغے د هغه په خپلو سترگو يقين نه راتلو چې سردار دلته څنگه راتلے شي۔ ډاکټر سردار د لېوني ورور و۔ ولي لېوني ونه ليدو۔ ځکه چې د هغې سترگي پتي وي۔ خو چې سترگي ئي غړولي نو د هسپتال په وارډ کښي پرته وه۔ د هغې ورور د هغې سرته ولاړ و د لېوني په سترگو کښي غتي غتي اوبنکي راغلي خو دا ځل په دغه اوبنکو کښي بي وسي نه وه۔ اعتماد و حوصله وه ځکه چې د هغې وينه د هغې سر ته ولاړه وه۔

ورځ تېره شوې وه او د ماښام لري خوري وي د هسپتال په وارډ کښي بنځو داسي گپ گرم کړے و چې هڏو د ختمېدو نوم ئي نه اخستو هر چا خپله خپله وئيله۔ څوک د بيماري د

لاسه پتھی سترگھی پرتی د خپل انجام پہ انتظار وی۔ ولې د هرې
 مریضې سره چې کومې درې درې نورې زنانہ دبرہ وی د هغوی
 د خولو تپولو دپارہ هېخوک نہ وو۔ لېونی۔ ہم پہ یو کت کبھی
 غزبدلې پرتہ وه۔ کله کله به ئی سترگھی راپورته کړې۔ گېر
 چاپبرہ به ئی وکتل او بیا به ئی سترگھی پتھی کړې۔ د هغې
 خاوند دوه درې ځله وار د تہ راغی د لېونی۔ پہ اوچو شونہ و ئی
 نظر پر بوتو۔ پہ زړہ کبھی به ئی د پرخہ راغلل ولې هېخ به ئی نہ
 وئیل او بیا داکتر سردار وار خطا وار خطا وار د تہ رانوتو نو د
 لېونی د خاوند تلوسه سبوا شوه۔ هغہ د سردار خولې تہ کتل۔
 سردار د خپل تندي نہ خوکه اوچہ کړہ او بیا ئی یو سوړ اسوبلی
 سره اووی ،، صبا له به اېرېشن وی ،،

د اېرېشن د نوم سره د لېونی د خاوند رنگ زیر
 وتبنتېدو لېونی۔ سر راپورته کړو او په سلگو سلگو کبھی ئی
 ووی زما نور ژوند نہ د مے پکار۔ زہ مرگ غوارم زہ به خود
 کشي وکرم۔ زما خاوند هسې ہم مانہ ستر مے شو مے د مے۔ ددہ
 به لاز خلاصہ شي۔ او زہ به د سکون ساه واخلم او بیا هغه په بق
 بق وژرېده۔ داکتر سردار هغې له تسلي ورکړہ د نشې خو
 ستنې ئی ورته ولگولې او بیا په شغ د وار د نہ بهر ووتو۔ د
 لېونی خاوند یو ځل لېونی۔ تہ وکتل د هغې سترگھی پتھی وی
 هغہ په درنو قدمونو د وار د نہ بهر راوتو۔ هغہ د شپې په توره

تیارۂ کنبی برہ اسمان تہ کتل او پہ سترگو کنبی ئی او بئسکی
تلی راتلی۔

هغه د فکرونو سېلاب په مخه اخسترے و لېونی۔ په هغه
گهراڼه وه۔ ددی باوجود چې لېونی۔ هغه ته مینه نه وه ورکړې۔
ددې باوجود چې لېونی۔ د خپل خاوند هره وره خبره لویه کړې
ده۔ چرې هم داسې موقع نه وه راغلي چې لېونی۔ د خپل خاوند
مشوره منلي وي۔ هغې هر ځل د خپل خاوند په معمولي خبره
اوبسکې توښې کړې وې او خاوند ئې په زړه کنبی ځان ته د
لېونی۔ په واده کولو ستغې سپورې وئیلې۔ ولې نن هغه ته د
لېونی۔ دا ټول عادتونه بڼه بنکار بدل هغه لېونی۔ نه د جدا ژوند
سوچ هم نه شو کولے۔ او بلخوا د لېونی۔ زړه د ژوند نه مور و۔
هغه د بیماری د لاسه دومره تنگه راغلي وه چې خاوند ته ئې
هم نه شو کتلے۔

د هسپتال شپه هم ورو ورو وغزېده او اخر سبا شو۔
لېونی۔ لاوس هم د نشې د لاسه پټې سترگې پرته وه۔ ډاکټر
سردار وار د ته راغے۔ د لېونی۔ خاوند ته ئې غلي غوندي څه
ووي او بيا چې د هسپتال په وار وونو کنبی د معمول غوبل
جوړېدونو لېونی۔ د اېرېشن په تخته پرته وه۔ د هغې خاوند د
اېرېشن د کمري نه بهر وار خطا ولاړ و۔ هغه به کله ځان ته د
لاسي ورکولې او کله به لکه د لېونو ځان سره لگيا شو۔

نازو ترور چي ٿولہ شپہ ئي د ہسپتال پہ کلکو سیمتو
 روہہ کړي وه۔ د اږپشن د کمرې پہ دروازہ کښې ناسته وه۔
 خلق تلل راتلل۔۔۔۔ او بیادوه گڼتېي پس د اږیشن د
 کمرې نه یو سترېچر راووتو چي دوؤ کسانو نیولے ؤ۔ د هغوي
 مخونه په سپینو کپرو پټ وو او په سترېچر سپین خادر
 غوړ بدلے ؤ سترېچر یو شخ سره د زنانه ؤ د وارډ نه کس اړخ ته
 یوې کمرې ته ورسولے شو۔ دا هر څه د لېونۍ د خاوند مخې نه
 تېر شو خود هغه په خپلو سترگو یقین نه راتلو د هغه زړه
 درزېدو او قسم قسم وسوسې ئي ذهن ته راتلې۔ هغه لکه د
 لېونو سترېچر پسې کمرې ته منډه کړه۔ سړي بهر راوتل ولې
 هېڅ ئي ونه وئیل د لېونۍ خاوند نېغ کمرې ته لاړو لېونۍ په
 کټ کښې خوره وره پرته وه د هغې سترگې پټې وې۔ په شونډو
 ئي گز گز پتري ولاړ وو۔ هغې مسلسل زبیرگي کول۔ لمبې اوس
 هم د هغې په سر بليدي۔ او د هغې خاوند په زړه کښې ډېر څه
 کرل رېبل۔ دغه ساعت ډاکتر سردار کمرې ته راغے۔ د هغه په
 مخ د خوشحالی۔ نخښې واضحه ښکارېدې۔ هغه یو ساعت د
 لېونۍ کټ ته ودرېدو د هغې په تندي ئي لاس کېښودو او بیا د
 نازو خواله ورغے چي د ډېر وخت راسې خاموشه ناسته وه۔
 سردار هغې ته څه ووئیل او چي هغې خپل پلو پورته کړو نو په
 غېږ کښې ئي یوه وره او ښکلې ماشومه پرته وه۔ ډاکتر د خندا

نه شين شو او وي وئيل ،، دا خوزرقبش ده ،، د لبونى-
خاوند په ژور نظر ماشومې ته وکتل مسکې شو او ځان سره ئې
په چپه خوله ووئيل ،، زرقبش ،، -

ورځ يو ځل بيا سترې وه او د مازيگر په غېږ کښې د
اوده کېدو په غرض روانه شوې وه - چې لبونى- سترگې
وغړولې نو يو ځل ئې خپل خاوند ته وکتل مسکې- شوه - بيا
ئې سترگې پټې کړې او چې د ماښام تياره خور بده نو لبونى-
نه د هغې خوئېندې وروڼه او مور پلار چاپېره ناست وو- لبونى-
خپله ماشومه زرقبش پخپلې سينې پورې جوخته نيولې وه او
لکه د لبونو ځان سره په خدا خدا لگيا وه ،، زه مرگ نه
غواړم- زه ژوند غواړم ډېر ژوند --- د خپلې ماشومې زرقبش
دپاره د خپلې زرقبش دپاره ،، د هغې په سينه کښې د مور د
مينې احساسات راپارېدلي وو- خوئېندې وروڼه ئې خاموشه
وو او د مور په سترگو کښې ئې د خوشحالى- اوبسکې تلې
راتلې-

چې يو فکر ئې ادراک کولې نشي
مور د هاغه عظمتونو خلاصه ده

د کور غل

د ،،اپريشن، ، د اعلان کېدو سره په ټوله علاقه ويره خوره شوې وه . د هر چا په ذهنونو کېنې ،،ډېر سوالونه ، ، تلل راتلل خو چا هم دا فېصله نشوه کولې چې د گلونو ددې گلدر و صباؤن به خه وي . ماشومانو به چې د خپلو پلارانو په مخ د وارخطايي لکيرو ته کتل نو اوبه بورېنېدل . او چې چېرته لري به د جهازونو د شور سره د گولو پرېوتو درزار شو . نو د زاننه و په مخونو به اوبنکې لري لري شوې . هغوي به په سواليه نظر پورته اسمان ته او کتل . د سپين ريرو په جلالې سترگو کېنې به د تيرو وختونو رنگونو چورلکونه اوخوړل . خوبيا به د هغوي اوچو تراړو تراړو شونډو کېنې دغه رنگونه پيکه پيکه شول . او هغوي به خاموشه پاتې شوې .

دھر چا دا کوشش وو چہی زر ترزہ خان د ہور ددغہ لمبونہ اوباسی۔ نہ چا سرہ د کلی غم وو او نئے چا خیل دک کور تہ پہ شا کتلے شو۔ خکھ چہی خبرہ د ،سر،، د بچ کولو وہ۔ چہی خنگہ خنگہ خلق بی کورہ کبدل۔ د تہول ملک د ہر وگپری زرہ پہ خیلو وطن والو خوڑدو۔۔۔ او بیا دا خبرہ د ملکی حدونو نہ دہرہ لری تہولے نری تہ اور سیدہ۔

پہ لکھونو بی کورہ۔۔۔ ژریدلو، کپیدلو او زوریدلو کورنو پہ کیمپونو کنبی پناہ واخستہ۔ خود ہغوی اوبسکی نئے کیمیدی خکھ چہی د چا نہ د خیلے وینے بی کفنہ لاشونہ د اللہ تعالیٰ پہ اسرہ پاتے وو۔ او د چا نہ ماشومان بی درکہ وو ہریو کیمپ د حشر میدان وو۔ ہر خوا سلگی۔ وی۔ ہر خوا سانڈی وی۔ پہ ہر زرہ او ذہن کنبی د خیل تالہ والہ کور ارمان ازغے ازغے کبدو۔ او بیا د تماشینو یوہ لری شروع شوہ۔ شوک د انسانیت د خدمت دپارہ راغلل او چا د ملاکنڈ د کدوالہ و پہ ارمانونو کنبی خیل سیاست لہ خائے ورکولو۔ خو۔۔۔۔ د حالاتو لمبو وھلی سلگی۔ سلگی۔ کدوالہ نئے د چا پہ ،ایمان،، پوھیدل او نئے پہ اسلام۔

خہ مودہ ددی بی وسہ او بی کسہ بی کورہ پہ زخمونو مالگی اودرولے شوے۔ د خیل وطن خلق ،، خیلو،، بی حیا کرہ۔۔۔ او بیا چہی کلہ دا ڈرامہ مینخ تہ راغلہ چہی د کدی پہ سر

به روپی۔ ہم ملاو پری۔ نو د پبنتنو د حیا ، عزت او پبنتو
 امتحان راغے۔۔۔ او لکه د نور کله پشان د جواری دا داؤ۔۔۔ ہم
 پبنتنو اوبائیلو او د حضرت باچا خان هاغه خبره ربتیا شوه
 چې ، پبنتانه هر خه ته د تینگی دی خو ، پیسی ، ، ته د تینگی
 نه دی ، ، ډپر درانه ورکبني سپک شول۔ د رجسټریشن د ټول
 نظام په رڼا ورځ سپکاوے او شو۔ خلقو د پیسو دپاره د پینځه و
 کسانو کورنۍ په شلو شلو حساب کړې۔ د وس خاوندانو د بې
 وسه ، یتیمانو او کونډو رڼو و حقونه بڼه په نره په بڼه کړه۔ او د
 هاغه خلقو په قربانی۔ پورې په بق بق خدا او شوه۔ څوک چې
 سرتور په د یو لوائے خدائے په اسره د کلي نه راوتی وو۔

شیرولي چا چې۔۔۔ څو ورځې وړاندې د خپلو گلدر و په
 بده ورځ اوبنکې تویه ولې او هر خه ته به ئې د ، شک ، ، په
 نظر کتل۔ او په خپل و بیخ ضمیر به ئې فخر کولو۔ د پیسولالچ
 په مخه واخستو۔ هغه په یوه داسې محکمه کبني افسر وو
 کومه چې د اولسي خدمت محکمه وه۔ د هغه کورنۍ ته د
 سرکار له خوا په لوائے بنار کبني د اوسېدو اساني ورکړې شوې
 وه۔ خولالچ۔۔۔ د هغه په سترگو پردې راوستې۔ هغه خپل
 ضمیر په خپلو لاسو قتل کړو او ځان ئې په هاغه کسانو
 کبني شمار کړو د چا چې نه کور وو او نه څوک د تپوس
 پوښتنې۔

شپر ولي --- راشن ته هم ٽينگ نه شو او پيسو ته هم - او
 چي ڪله ورته دا معلومه شوه چي د صحافيانو دپاره هم ڇه
 پيسپ ٽڪي ملاوڀري نو ڪه هر ڇو هغه صحافي نه وو خوبيا
 ئي هم هلته منڍه ڪره - او په جعلي ڪاغذونو ئي د خپل بي حسه
 ضمير مخ نور هم تور ڪرو - هغه دا ٽولي ،،مرداري،،، خورڀي - خو
 ڪله ورته هم دا احساس نه ڪېدو چي زه ڇه ڪوم - ڪه هر خود
 هغه تعلق دمذهبي خلقو سره وو - خو اوس ترې مذهب هم هير
 وو - پښتو هم هيروه وه او غيرت هم -

شير ولي ته به چي چا د هغه د اصلي حيثيت احساس
 ور ڪرو نو هغه به تند ۽ او چونڀلو او اوبه ئي وئيل - ،، مڙه ڇوڪ
 ئي ٽپوس ڪوي ،، - او بيا د هغه نه هله ،، ٽپوس ،، او شو چي
 ڪله هغه ددغه پردي حق سره خوشحاله خوشحاله ڪورته روان
 وو - چي ناگهانه ورته خبر راغے - چي ور ڪوتے ماشوم ئي په
 هوائي گولي لگيدلے دے - د شيرولي د لاس نه د راشن سامان
 پريوتو - د هغه په وجود لڙان راغے - د هغه په ذهن ڪښي هاغه
 ،، حرامي روپي ،، په تيزي سره اوچورليدي - کومي چي هغه په
 ڊپر فخر په بڊه ڪڙي وي - هغه په لاره ڪښي زيڙ زيڙخلے ولاڙ وو -
 ڪله به ئي د حڪومت له خوا هاغه اساني يادولي کومي چي دده
 ته د نوڪري په بنياد ور ڪڙي شوي وي او ڪله به ئي هم د خپل
 حڪومت سره خپلي دھوڪي او فراڊ ته خيال لاڙو - هغه ته خان

مجرم مجرم بنکاریدو۔ ہغہ پہ درنو قدمونو کور تہ روان شو۔
 چہ دروازی تہ نزدی شو نو د زنانه ؤ ویرونہ ئی واوریدل۔ ،،وی
 کنہ۔۔۔ ما خودہ تہ وئیلی وو چہ مہ راؤرہ۔۔۔ پہ ما پسہ دا د
 حرامو خورا کونہ۔۔۔ وی کنہ د خوارانو، عاجزانو حق راتہ د گل
 غوندہی خوئے واخستو،، شیرولی د خیلہی بنسجی دغہ ساندهی
 اوریدلہی۔ د ہغہ پہ تور سکان مخ دوه سپینی سپینی اوبنسکی
 راغلی۔ او پہ بریتونو کبسی ئی ورکی شوہی۔ ہغہ یو اسویلو
 اوکرو۔ چہ پور تہ اسمان تہ ئی اوکتل نو د ہغہ غورونو تہ یو
 اواز راغی۔

،، اللہ تعالیٰ ہر خہ معاف کوی خو پردے حق نہ معاف کوی ،،
 شیرولی اوبورنیدو۔ د ہغہ احساس د ہغہ پہ بہی حسہ ضمیر
 چکونہ لگول۔ او بیا ئی چہ پہ خیل ماشوم مرہ خوئی سترگی
 اولگیدی نو پہ بق بق پہ ژرا شو۔ ہغہ ژرل او بنسجی ئی ورتہ پہ
 سلگو کبسی وئیل ژارہی خلہ ،، ورشہ نور د ہاغہ یتیمانو
 خورا کونہ او کونہ ورنہ و حقونہ نور را اوترورہ چہ ما درنہ ہم
 خدائے پاک واخلی پاخہ۔۔۔ ورشہ نور حرام کور تہ راؤرہ ،،۔ پہ
 شیر ولی دا تولی خبری لکہ د تندر گزارونہ لگیدل۔ ہغہ
 ملامتہ زورند سرد خیل ماشوم خوئی پہ مرگ اوبنسکی تویہ ولی
 او خلقو پہ سوالیہ نظرونو یو بل تہ کتل۔

زما نور چاپ کتابونہ

- ۱ محنت کا پہل د ماشومانو لپارہ قیصہ چہی زما د سکول پہ ورخو شپو کنبی پہ کال ۱۹۷۵ء کنبی چاپ شو۔
- ۲ گیلی د کالج پہ ورخو شپو کنبی د لیونو احساساتو، ورومبی شعري مجموعہ،، چہی پہ کال ۱۹۷۸ء کنبی چاپ شوہ۔
- ۳ وینن خوبونہ د یونیورسٹی پہ ورخو شپو کنبی مرتب کرے شوې دویمہ شعري مجموعہ چہی پہ کال ۱۹۸۱ء کنبی چاپ شوہ۔
- ۴ گل بانو د برسوات یوہ اولسی قیصہ چہی پہ منظوم شکل کنبی پہ کال ۱۹۸۲ء کنبی چاپ شوہ۔
- ۵ صلو علیہ ورمیہ نعتیہ مجموعہ چہی پہ کال ۱۹۸۹ء کنبی چاپ شوہ او پہ کال ۱۹۹۱ء کنبی ورتہ د پاکستان پخوانی صدر خدائے بخنبلی غلام اسحاق خان ایوارڈ ورکرو۔

- ۶ رائجی چچی د پښتو د معیاری لطیفو مجموعہ چچی دوه ځله چاپ او خوره شوه. په ورمبې ځل په کال ۱۹۹۲ء او په دویم ځل په ۲۰۰۲ء کښې چاپ شوه.
- ۷ ستا په نوم د شاعری دویمه مجموعہ چچی په کال ۱۹۹۳ء کښې چاپ او خوره شوه.
- ۸ ډالی په دې کتاب کښې د عبدالحمید بابا او علي خان بابا هاغه منتخب غزلې شاملې دي کومې چچی دیو بل سره فکري مناسبت لري. د نوموړي شاعر دا دیوان د مکملې دیباچې او د لټون نه پس د نوي کلام سره چاپ شوه او خور شوه دے.
- ۹ دیوان احمد دین طالب د کشمیر د خونړو حالاتو په حقله د سلیم نگر دیزې د کتاب ،، می ۱۱ نې کشمیر جلتے دی کھا ،، دا ترجمہ د یوې ډېرې تفصیلي دیباچې سره په کال ۱۹۹۷ء کښې خوره شوه.
- ۱۱ مشکني د شاعری دا دریمه مجموعہ په کال ۲۰۰۲ء کښې خوره شوه چچی ورکښې د غزلو نه علاوه آزاد نظمونه او قطعې هم شاملې دي.

- ۱۲ لہونتوب د ازاد نظمونو، قطعاتو او غزلو دا مجموعہ
پہ کال ۲۰۰۵ء کبھی بیا پہ کال ۲۰۰۶ء او
بیا پہ کال ۲۰۰۷ء کبھی چاپ شوې ده۔
- ۱۳ جلوي د جدید نعتونو دا مجموعہ پہ کال ۲۰۰۶ء
کبھی چاپ شوه چې ورته د پاکستان
پخواني وزیراعظم شوکت عزیز ایوارډ
ورکړو۔ او دا هم ددې کتاب برکت وو چې زه
د حکومت پاکستان له خوا په خصوصي
توگه، عمرې،، ته اولبرلې شوم۔
- ۱۴ لېونۍ د منتخب فلمي او غېر فلمي هاغه سندرو
سندري مجموعہ چې د ادب په چوکاټ کبھی ځائے
کړے شوي دي په دې کتاب کبھی گني
نظمنه هم شامل دي۔ چې په کال ۲۰۰۷ء
کبھی چاپ شومے دے۔
- ۱۵ ډاکټر کبير د بره پښتونخوا د لوائے مبارز خدائے بخښلي
ستورے ډاکټر کبير ستوري د ژوند او ملي خدمت
په حواله دا کتاب د ډېرو پوهانو، روشن
فکرانو او ليکوالو احساسات لري۔ چې په
کال ۲۰۰۷ء کبھی چاپ شومے دے۔
- ۱۶ ما هېرولے نۀ په لنډو بحرونو کبھی د غزلو دا مجموعہ په
کال ۲۰۰۸ء کبھی چاپ شوې ده۔ چې په
شې

- ۱۷ اے گنبد
خضریٰ
آخرہ کنبی دوه،، لہونی سندرې،، ہم لري۔
پہ حرم شریف کنبی د لیکلو نعتونو دا
مجموعه چي د هر لفظ لیکلو ئي زما روح
ته سکون او زړه ته اطمینان رابخیلے دے۔
- ۱۸ ماتہ آئینہ
(دریم چاپ)
د افسانو دا مجموعہ چي هرہ،، المیہ،،
ئې ستاسو د توجه پامته داره ده۔

کتابونه مي ډ پر اولیکل لائقه
لاد شعر په رموزو نه پوهېږم

لائق زاده لائق

جون ۲۰۰۹ء

**Get more e-books from www.ketabton.com
Ketabton.com: The Digital Library**